

Protokół

26. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 20. września 1907.

Początek o godzinie 10. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 121.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 24. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 25. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Mieczysław Urbański odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 20. września 1907 r. które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: Ls. 2416, 2432, 2434—2436, 2439—2449, 2460—2462, 2464 do 2476, 2483, 2490, 2492—2494, 2496, 2500—2503, 2505—2507, 2511, 2512, 2519, 2525, 2530, 2531, 2535, 2537, 2539,

2543, 2547, 2551, 2556, 2563, 2566—2573 2577, 2580, 2583, 2585.

Komisji szkolnej: Ls. 2407, 2408, 2417—2431, 2433, 2450, 2477, 2478, 2481, 2482, 2489, 2491, 2495, 2497, 2504, 2513 do 2515, 2517, 2520, 2523, 2524, 2526—2528, 2544, 2548—2550, 2552, 2554, 2555, 2557, 2559, 2560, 2564, 2565, 2575, 2579.

Komisji gminnej: Ls. 2437, 2438, 2479, 2532, 2546.

Komisji petycyjnej: Ls. 2558, 2576, 2586.

Komisji administracyjnej: Ls. 2516, 2518, 2561, 2578.

Komisji prawniczej: Ls. 2409, 2410, 2412, 2508, 2510, 2522.

Komisji gospodarstwa krajowego: Ls. 2413, 2553, 2562, 2574.

Komisji drogowej: Ls. 2463, 2480, 2498, 2509, 2536, 2540, 2541.

Komisji kolejowej: Ls. 2411, 2538.

Komisji przemysłowej: Ls. 2499, 2533, 2534.

Komisji sanitarnej: Ls. 2414, 2529.

Komisji dla reformy wyborczej: Ls. 2415, 2521, 2545, 2581, 2584.

Po odczytaniu petycji Ls. 2411 Rad pow. w Rzeszowie i Kolbuszowie, tudzież gminy m. Rzeszowa w sprawie budowy kolei lokalnej z Niska na Bojanów, Majdan, Kolbuszowa, Głogów do Rzeszowa przemawia p. Jabłoński, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono jednośnym komisjom.

Po odczytaniu petycji Ls. 2480 gminy Dobra szlachecka i sąsiednich o budowę mostu na Sanie pod Dobrą szlachecką lub Uluczem, przemawia p. Kuryłowicz, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono jednośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2489 nauczycieli emerytów powiatu jasielskiego o podwyższenie poborów emerytalnych przemawia p. ks. Pastor, popierając tę petycję.

Sekretarz p. M. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono jednośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2521 Magistratu m. Buczacza o utworzenie z Buczacza i Trembowli jednego okręgu wyborczego miejskiego przemawia p. Cielecki, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono jednośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 2541 Wydziału Rady powiatowej we Lwowie w sprawie uznania drogi gminnej I. klasy Lwów, Szczerzec, Komarno za drogę kraj. przemawia p. Abrahamowicz, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański M. odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono jednośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił urlopu p. Skrzyńskiemu na 4 dni, zaś

p. Dunajewski z powodu złego stanu zdrowia nie może jeszcze przybyć na posiedzenia sejmowe.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu celem dania odpowiedzi na interpelacye.

Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelacye:

1) p. Kuryłowicza i tow. z dnia 1. marca 1907 w sprawie przeniesienia adjunkta podatkowego Stefana Sozańkiego z Dynowa do Laszek;

2) p. ks. Bohaczewskiego i tow. z d. 23. lutego 1907 w sprawie postępowania żandarma Mitringa w Romanowie, powiatu bóbreckiego;

3) p. Oleśnickiego i tow. z dnia 15. marca 1907 w sprawie wyborów do Rady gminnej w Kapuścińcach;

4) p. Oleśnickiego i tow. z d. 18. lutego 1907 w sprawie odebrania przyrzeczenia od nowo wybraonej Rady gminnej w Zagóreczku pow. bóbreckiego;

5) p. ks. Jaworskiego i tow. z d. 27. lutego 1907 w sprawie zawiązanego tow. łowieckiego w Starym Samborze;

6) p. Korola i tow. z dnia 21. lutego 1907 w sprawie rozwiązania zgromadzenia ruskiego w Belzie.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyi.

W zastępstwie nieobecnego sekretarza p. ks. Mazikiewicza, p. Hanczakowski czyta:

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Stryj w powiecie Turka.

Na rzece Stryj, w powiecie Turka, brak wogóle mostu do komunikacji koło-

wej, tak, że na wypadek powodzi, mieszkańcy powiatu turezańskiego zupełnie nie mogą obcować ze światem — przez co ponoszą ogromne szkody ekonomiczne.

Wobec tego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

budowę mostu na koszt funduszu krajowego na rzece Stryj we wsi Ilniku, pow. turezańskiego.

We Lwowie, dnia 18. września 1907.

Wnioskodawca:

Hanczakowski m. p.

Kuryłowicz, Mazikiewicz, Bojko, J. Jaworski, Stapiński, F. Włodek, Korol, Michałowski, Barabasz, Szponder, Bohaczewski, Szmigielski, Pastor, Effinowicz, Haryk.

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia składu soli w Wysocku wyżnym powiatu turezańskiego.

W południowej części powiatu Turka znajdują się wsie jak Libuchora, Krywka, Husne wyżne, Husne niżne, Matków i inne, — w których topka soli kosztuje 40 hal. Przyczyną tych miejscowych cen soli jest okoliczność, że najbliższy skład soli oddalony jest o kilka mil (w Boryni), a komunikacja przez górskie drogi jest bardzo kosztowna i ciężka, wskutek czego kosztu transportu soli są ogromne.

Wobec tego wnoszę:

Wysoka Izba raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy o utworzenie składu soli w Wysocku wyżnym jako miejscowości, znajdującej się w środku południowej części powiatu Turka (powiat sądowy Borynia) i nadającej się na utworzenie składu soli z przyczyny, że w Wysocku wyżnym odbywają się jarmarki względnie targi.

We Lwowie, dnia 18. września 1907.

Wnioskodawca:

Hanczakowski w. r.

Bohaczewski, Oleśnicki, Mazikiewicz, Korol, Effinowicz, Stapiński, J. Jaworski, F. Włodek, Bojko, Barabasz, Michałowski, Szponder, Haryk, Szmigielski, Pastor.

W n i o s e k

posła Oleśnickiego i towarzyszy w sprawie utworzenia na szlaku kolei Stryj-Ławoczne przystanku Synowódzko niżne.

Między stacyami Lubieńce-Synowódzko wyżne na szlaku kolei państwowej Stryj Ławoczne zachodzi konieczna potrzeba utworzenia przystanku w Synowódzku niżnym.

Przystanek ten ma służyć dla gmin Synowódzko niżne, Stynawa wyżna, Stynawa niżna, Pobuk, Truchanów, Tyszonwica i Międzybrody.

Wszystkie te gminy starały się długo o ten przystanek w c. k. Dyrekcji kolei państwowych, gmina Synowódzko niżne ofiaruje pod niego grunt, — wszelkie jednak starania dotąd nie mogły doprowadzić do pożądanego wyniku.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd do utworzenia przystanku c. k. kolei państwowej na szlaku Stryj-Skołe na terytorium gminy Synowódzko niżne.

We Lwowie, dnia 20. września 1907.

Wnioskodawca:

Oleśnicki w. r.

Stojałowski, Szmigielski, A. Barabasz, Mogilnicki, Hanczakowski, J. Jaworski, Effinowicz, Kramarczyk, Korol, Haryk, Bohaczewski, W. Szwed, Szajer, Kuryłowicz, Potoczek.

W n i o s e k

posła Oleśnickiego i towarzyszy w sprawie pobudowania przekopu od przepustu na

szlaku kolei Stryj-Ławoczne pomiędzy stacyami Koniuchów a Lubieńce do rzeki Stryj.

Szlak c. k. kolei państwowej Stryj-Ławoczne przecina pomiędzy stacyami Koniuchów i Lubieńce grunta gmin i obszarów dworskich Dołhołuka, Wola dołhołucka, Hirne i Chromohorb.

Konfiguracya terenu, przez który ten tor między dwoma stacyami na terytoryum gmin powyższych a w szczególności gminy Dołhołuka przechodzi, jest tego rodzaju, że po prawej (północnej stronie) tego szlaku jest teren wyższy i od strony pagórków spadzisty, a po lewej (południowej stronie) jest teren niższy i ten niższy teren prowadzi do rzeki Stryj, która płynie w oddaleniu około 1 kilometra po lewej stronie szlaku kolei.

Opisany szlak kolejowy w prostopadłym kierunku do kierunku dopływów, które stosownie do naturalnego nachylenia terenu spływają do rzeki Stryj. W poprzek tego szlaku płynie do rzeki Stryj potok Glachowiec, wypływający po prawej stronie szlaku z góry Dubrana.

Zarząd c. k. kolei żelaznej, mając na celu takie przeprowadzenie wód z położenia wyższego po prawej stronie szlaku do położenia niższego po lewej stronie jego, któreby zabezpieczyło całość i wytrzymałość szlaku i budowy podłorowej, pobudował przy budce l. 9 przepust do sprowadzenia tych wód.

Przepust ten był do r. 1903 szeroki tylko na trzy metry, wobec czego woda z potoka Glachowiec i jego dopływów, nie mogąc w czasie wyższego stanu przedostać się tym przepustem, spływała rowem materjałowym wzdłuż toru na ten cel wykopanym ze strony stacji Koniuchów do rzeki Stryj.

W r. 1903 rozszerzył zarząd c. k. kolei państwowych ten przepust w ten sposób, że wszystka woda, która z potoków i ich dopływów po prawej stronie szlaku

zbiera się, w całości przez ten przepust na lewą stronę przedostać się może.

Równocześnie jednak nie pobudował tenże c. k. Zarząd kolei państwowych po lewej stronie przepustu przekopu, którymby woda od tego przepustu do rzeki Stryj przepłynąć mogła. Skutek tego jest taki, że przy każdym większym napływie wód przechodzą one całemi masami przepustem przy budce Nr. 9 na lewą stronę szlaku, a nie mając odpływu do rzeki, rozlewają się na grunta po lewej stronie szlaku leżące i zalewają je na szerokiej przestrzeni, powodując zniszczenie wszystkich ziemio-plodów.

Z uwagi, że szkody gmin i obszarów dworskich, spowodowane tym sposobem, są rok rocznie znaczne i dotkliwie;

z uwagi, że rozchodzi się tu o winę instytucyi publicznej, będącej własnością i pod zarządem państwa;

z uwagi, że zapobieżenie dalszym szkodom jest interesem publicznym i w całej pełni usprawiedliwione,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o spowodowanie zarządu c. k. kolei państwowych do jak najspieszniejszego pobudowania po lewej (południowej) stronie przepustu przy budce Nr. 9 między stacyami Lubieńce-Koniuchów na szlaku Stryj-Ławoczne odpowiedniego przekopu, którymby woda z tego przepustu do rzeki Stryj swobodnie, bez narażenia gruntów po lewej stronie tego szlaku leżących na zalew — mogła przepływać.

We Lwowie, dnia 20. września 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Szmigielski, Barabasz, Mogilnicki, Huryk, Korol, J. Jaworski, Bohaczewski, Hanczakowski, Ełfinowicz, Szwed, Kramarczyk, Potoczek, Stojalowski, Szajer.

W n i o s e k.

Dnia 23. sierpnia 1907 około godziny 6. wieczorem z niewiadomej przyczyny powstał pożar w Wierzbicy powiatu rawskiego i zniszczył dwa budynki gospodarcze Josafata Smyka i Emila Tymczyna, napełnione całym zbiorem tegorocznego zboża i paszy.

Ponieważ są oni teraz bardzo biedni, gdyż ubezpieczone były tylko budynki bez kawałka chleba, dlatego proszę: Wysoki Sejm raczy łaskawie udzielić powyższym dwu pogorzelcom odpowiedniej zapomogi celem utrzymania siebie i rodziny przy życiu przez cały rok następny.

Pod względem formalnym do komisji budżetowej.

We Lwowie, dnia 20. września 1907.

Wnioskodawca:
Mazikiewicz, w. r.

Bohaczewski, Potoczek, F. Włodek, W. Szwed, Efficowicz, Korol, Oleśnicki, Hanczakowski, Stapiński, Maiss, J. Jaworski, Szponder, Kuryłowicz, Głabiński.

I n t e r p e l a c y a

posła Bohaczewskiego i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie nieprawego nakazu c. k. Starostwa w Dolinie z powodu zaprowadzenia ruskiego języka urzędowego w gminie Sołuków powiatu dolińskiego.

Na posiedzeniu Rady gminnej w Sołukowie dnia 25. marca b. r. uchwalono zaprowadzić w urzędowaniu gminnym język ruski i doniesiono o tej uchwale dnia 25. marca c. k. Starostwu w Dolinie. Dnia 20. lipca otrzymała Zwierzchność gminna Sołuków następujący ukaz:

L. 11.819.

Dolina, dnia 14/4. 1907.

Do Zwierzchności gminnej w Sołukowie.

Na sprawozdanie donoszące o wprowadzeniu języka ruskiego do urzędowania

tamtejszej Zwierzchności gminnej, polecam przedłożyć dowód należytego zwołania i odbycia się odnośnego posiedzenia Rady gminnej z wyjaśnieniem na jakiej podstawie Rada gminna zajmowała się i powzięła uchwałę co do zmiany obowiązującego (?) języka urzędowego.

C. k. Rada Namiestnictwa i kierownik Starostwa Rainer.

Podpisani zapytują:

Czy wiadomy ten ukaz Wysokiemu c. k. Rządowi i czy gotów c. k. Rząd tenże jak najprędzej znieść, a niewinnej ruskiej gminy nie maltretować i z powodu ruskiego urzędowania nie szykanować?

Interpelant
Bohaczewski.

Mazikiewicz, Hanczakowski, Oleśnicki, Korol, Kuryłowicz, Huryk, Szmigielski, J. Jaworski, Efficowicz, Staruch, Mogilnicki, Barabasz, Ochrymowicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Kuryłowicza do c. k. Komisarza rządowego w sprawie przeniesienia targów w Rymanowie z dni świątecznych gr. kat. obrządku na następny dzień.

W Rymanowie odbywają się tygodniowe jarmarki każdego poniedziałku, a jeżeli na poniedziałek przypada święto łacińskie, odkładają się do następnego dnia. Jeżeli jednak na poniedziałek przypada święto gr. kat. obrządku, nie odkłada się targów do następnego dnia, wskutek czego okoliczni włościanie gr. kat. obrządku ponoszą wielką stratę, nie mogąc bez naruszenia świętych uczuć religijnych wziąć w jarmarku udziału, a tem samem nie mogą pozbywać artykułów swojej pracy, a mianowicie artykułów spożywczych, co często jest jedynym ich przychodem w gotówce. A ponieważ w dekreście kancelaryi nadwornej z 29. maja 1807 powiedziano, że gdy na dzień targowy przypada święto bez względu jakiego obrządku, powinien targ być odłożony na następny dzień, czego

gmina Rymanów mimo wielokrotnych próśb zarządzić nie chce.

Podpisani zapytują przeto c. k. Komisarza rządowego:

Czy raczy c. k. Rząd (Namiestnictwo we Lwowie) w wykonaniu powyższego postanowienia ustawy i w poszanowaniu uczuć religijnych tysięcy włościan gr. kat. obrządku w okolicy Rymanowa zarządzi zaraz przeniesienie targów i jarmarków w mieście Rymanowie z dnia świątecznego wedle gr. kat. obrządku na następny dzień powszedni. po myśli wniesionej już przez 21 gminu petycyi?

Interpelant
Kuryłowicz.

Bohaczewski, Stapiński, Bojko, Effenowicz, Huryk, Korol, Staruch, Barabasz, Mogilnicki, J. Jaworski, Oleśnicki, F. Włodek, Hanczakowski, Szmigielski.

I n t e r p e l a c y a

posła J. Jaworskiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie gospodarki lasem gminnym w Rosochach powiatu starosamborskiego.

Gmina Rosochy ma 360 morgów lasu szpilkowego, lecz członkowie gminy nie mają z niego najmniejszego pożytku. W radzie gminnej zasiada od wielu lat miejscowy propinator Srul Brik i każdorazową radę gminną umie tak dla siebie zjednać, że las ten w spółce z prefektem stał się dla niego źródłem wyzysku i ucisku miejscowej ludności. I tak:

Temu kilka lat wskutek wielkiego opadu śniegowego zostało bardzo wiele lasu wylamanego. Za złomy te handlarz drzewa Mordko Chil z Starzawy dawał gminie 6.000 koron i gotów był dać jeszcze więcej. Tymczasem Srul Brik tak umiał radę gminną obejść, że kupił je za 3.600 koron.

Wedle planu gmina sprzedaje co roku kilka morgów tego lasu. Zawsze kupuje Srul Brik i to za cenę, za jaką sam chce.

Za kilka morgów wysokopiennego i grubego lasu daje tylko tyle, aby było dla opłaty ekwiwalentu i dla sekretarza Rady powiatowej Derezińskiego 200 koron, który, czy przyjedzie, czy nie przyjedzie do sprzedaży, każdego roku tę sumę pobiera. Wszystko to może wynosić razem najwięcej do 600 koron. Dla gminy samej nie zostaje się ze sprzedaży nigdy ani halerz. Tymczasem wartość sprzedanego lasu wynosi każdym razem ponad 6.000 koron i pieniądze te Srul Brik odbiera od miejscowych ludzi z wielką lichwą. Mianowicie sprzedaje on drzewo sztukami pojedynczym gospodarzom na wyrób gontów, z tem jednak zastrzeżeniem, że żaden nie śmie sprzedać gontów komu innemu, tylko jemu samemu. Oczywiście za gonty daje to, co sam chce.

Poza sprzedanym lasem Srulowi Brikowi nikt w gminie nie dostanie i jednej sztuki, choćby i za największe pieniądze. Ludzie żądni są tu opału jeszcze więcej, aniżeli gdzieindziej, bo tu ani pańskich ani kameralnych lasów nie ma, gdzie mogliby sobie kupić. Nawet na budowę chaty nie dostanie nikt ani jednego kawałka drzewa, jeżeli nie idzie w ład Srulowi Brikowi i za jego rozkazem. Gospodarz Mychajło Przybysławski, skrajny nędzarz, prosił Radę gminną o drzewo na chatę. Prefekt i wszyscy radni byli za przyznaniem, ale że temu sprzeciwił się Srul Brik, to odmówili mu. Rozgoryczony tem Przybysławski pojechał do lasu i na własną rękę zrąbał jodłę. Za to wziął mu leśny konia i zaprowadził do Srula Briki, który konia u siebie trzymał 3 dni i wypuścił dopiero po złożeniu wykupu. Nadto Przybysławski został jeszcze oskarżony do sądu i dnia 10. września 1907 został zasądzony na 7 dni aresztu i 20 koron za jodłę zapłacić, chociaż jodły nawet nie wziął.

Wobec tego podpisani zapytują:

Czy wie o tem c. k. Rząd?

Co zamysła uczynić dla ochrony majątku gminnego w Rosochach od wyzysku i

czy zarządzi usunięcie z radnego gminnych w gminie Swaryczów powiatu dolinińskiego propinatora Srula Brika?

Interpelant
J. Jaworski.

Korol, Mazikiewicz, Hanczakowski, Kuryłowicz, Bojko, Stapiński, F. Włodek, Szponder, Pastor, Szwed, Szmigielski, Bohaczewski, Mogilnicki, Huryk, Effinowicz.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie nieprawego płacenia podatku gruntowego za grunta zabrane pod wążkotorową kolejkę Kazimierza Lubomirskiego i Spółki z Krecbowie do Mieczyszcza przez włościan dolinińskiego powiatu.

Kolejka wążkotorowa Kazimierza ks. Lubomirskiego wywłaszczyła wielką ilość gruntów należących do włościan z gmin Broszniów, Swaryczów, Roźniatów, Strutyn wyżny, Strutyn niżny, Spas, Łęgi, Głemie; kolejka tymi gruntami idzie i ich używa; mimo to ci włościanie muszą i dalej podatek gruntowy od tych gruntów płacać, a wszelkie zażalenia w c. k. Starostwie w Dolinie są daremne.

Z tego powodu podpisani zapytują:

I. Czy wiadomy ten stan rzeczy Wysokiemu c. k. Rządowi i jak może to usprawiedliwić?

II. Czy gotów c. k. Rząd nieprawnie opłacany podatek od włościan wyżej wymienionych gmin jak najspieszniej odpisać?

Interpelant
Bohaczewski.

Mazikiewicz, Hanczakowski, Oleśnicki, Korol, Kuryłowicz, Effinowicz, Staruch, Mogilnicki, Stapiński, Huryk, Szmigielski, J. Jaworski, F. Włodek, Barabasz.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie wyborów

Od 14 lat urzęduje w gminie Swaryczów pow. dolinińskiego niejaki Petru Kałynij, który na przekór gminie zawziął się wiecznie w tej gminie urzędować. Dnia 7. lutego 1906 zostały przeprowadzone wybory gminne, jednak tak nielegalnie, że Wysokie c. k. Namiestnictwo reskryptem z d. 16. grudnia l. 163.335 widziało się zmuszonem te wybory znieść.

Aż dnia 8. lutego 1907 odbyły się nowe wybory w obecności c. k. komisarza Stroki i 2 żandarmów, którzy wszystkiego jak najściślej pilnowali. Mimo tego wniósł sam Petru Kałynij czy to podstawiony przez niego Wasyl Grodzicki rekurs przeciw samemu sobie. Jednak 8 miesięcy mija, a ten rekurs nie może doczekać się załatwienia i odrzucenia, a liczne deputacje do starosty Rainera i komisarza Stroki żadnego nie odnoszą skutku.

Podpisani zapytują: Czy Wysoki c. k. Rząd gotów jest legalny stan w gminie Swaryczów jak najprędzej przywrócić, rekurs Petra Kałynija i Wasyla Grodzickiego przeciw samemu sobie jak najprędzej załatwić i odrzucić, długowiecznemu wójtowi Petrowi Kałynijowi urzędowanie odebrać, a nowej legalnej Radzie jak najprędzej ukonstytuowanie nakazać?

Interpelant
Bohaczewski.

Mazikiewicz, Hanczakowski, Oleśnicki, Korol, Kuryłowicz, J. Jaworski, Effinowicz, Staruch, Mogilnicki, Stapiński, Huryk, Szmigielski, F. Włodek, Barabasz.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu posła ks. Bohaczewskiego i tow. w sprawie nieprawego odebrania urzędowania od wójta Iwana Hawrylyszyna z Sołukowa przez c. k. Starostwo w Dolinie.

Po skończeniu tegorocznych wyborów parlamentarnych spadł na wójta Iwana Ha-

wryłyszyna z Solukowa delegat c. k. Starostwa w Dolinie i odebrał mu urzędowanie z przyczyny rzekomego nadużycia władzy. Sprawa oparła się o c. k. Sąd w Stryju, który Iwana Hawryłyszyna zupełnie uwolnił od winy i kary — mimo tego c. k. Starostwo w Dolinie nie chce temuż Iwanowi Hawryłyszowi urzędowania oddać.

Z tej przyczyny zapytują podpisani: Czy wiadomy ten fakt Wosokiemu c. k. Rządowi, dlaczego to dzieje się i czy go-tów Wys. c. k. Rząd temu Iwanowi Hawryłyszynowi jak najprędzej urzędowanie oddać.

Interpelant.
Bohaczewski.

Mazikiewicz, Hanczakowski, Oleśnicki, Korol, Kuryłowicz, Effinowicz, Stapiński, Huryk, Szmigielski, Staruch, J. Jaworski, Mogilnicki, Barabasz, F. Włodek.

I n t e r p e l a c y a

posła ks. J. Jaworskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zakazu poufnego zgromadzenia w Chyrowie.

Na dniu 15. września 1907 r. został zwołany wiec pod gołem niebem w Chyrowie.

C. k. Starostwo w Starym Samborze zakazując ten wiec rozporządzeniem swoim z d. 12. września 1907 r. l. 16.902 zakazało zarazem urzędzenia zgromadzenia za zaproszeniami. Ponieważ tem zarządzeniem została naruszona ustawa o wolności zgromadzeń poufnych (za zaproszeniami) to podpisani zapytują.

1) Czem usprawiedliwi c. k. Rząd ten postępek c. k. Starostwa w Starym Samborze?

2) Co zarządzi, ażeby na przyszłość nie działały takie bezprawia.

Interpelant
J. Jaworski.

Korol, Mazikiewicz, Hanczakowski, Kuryłowicz, Stapiński, F. Włodek, Bojko,

Szponder, Szwed, Bohaczewski, Szmigielski, Effinowicz, Huryk, Mogilnicki.

I n t e r p e l a c y a

posła ks. J. Jaworskiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie pobierania dyet przez sekretarza Rady powiatowej w Starym Samborze od sprzedaży lasu w Rosochach.

Gmina Rosochy ma 360 morgów lasu gminnego i z tego sprzedaje rocznie po kilka morgów. Chociaż na to gmina ma wygotowany już plan, do sprzedaży zjeżdża sekretarz Rady powiatowej Stefan Dereziński i za to pobiera 200 koron. Tych 200 koron to już stała rubryka w wydatkach gminnych i sekretarz Doroziński pobiera je nawet chociaż i nie jedzie do sprzedaży. Tak było w r. 1905 i to zeznał sam prefekt z Rosoch w obecności zebranej całej gminy, a jako świadkowie potwierdzić to mogą: ks. Tymoteusz Dyrosz, paroch w Rosochach, ks. Hrehory Biliński, paroch w Wołoszynowie, Aleksander Jaworski, Ostraszewicz i Mychajlo Przybysławski, obaj w Rosochach.

Podpisani więc zapytują:

Czy wie o tem Wydział krajowy? i co zamyśla zarządzić przeciw takiemu wyzy-skowi gminy?

Interpelant
J. Jaworski.

Korol, Mazikiewicz, Hanczakowski, Kuryłowicz, Stapiński, F. Włodek, Bojko, Szwed, Mogilnicki, Pastor, Effinowicz, Szponder, Szmigielski, Bohaczewski, Huryk.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu w sprawie odszkodowania za zabite z urzędu świnię gospodarza Iwana Rożyka w Hołowiecku powiatu starsamborskiego.

Reskryptem z 11. lutego 1907 roku l. 9937/IV a c. k. Namiestnictwo przyznało Iwanowi Rożykowi, gospodarzowi w Hołowiecku jako odszkodowanie za zabicie z urzędu dwóch świni, wolnych od pomoru. sumę 70 groszy. C. k. Namiestnictwo w

naprowadzonym reskrypcie swoim samo przyznało, że zabite z urzędu świni były wolne od pomoru. Wedle oszacowania ludzi, w najtańszym czasie świni te warte były co najmniej 60 koron, a na czas ówczesny o wiele więcej.

Dlatego podpisani zapytują:

1) Dlaczego c. k. Namiestnictwo przyznało tak bajecznie niską cenę za dwoje świń? i

2) czy i kiedy wyrówna c. k. Namiestnictwo sprawiedliwe odszkodowanie Iwanowi Rożykowi za zabite z urzędu zdrowe świni?

Interpelant
J. Jaworski.

Barabas, Huryk, Szponder, Pastor, Szmi-gielski, Effenowicz, Korol, Mazikiewicz, Mogilnicki, Hanczakowski, Kuryłowicz, Stapiński, F. Włodek, Bojko, Staruch, Szwed, Bohaczewski.

I n t e r p e l a c y a

posła Hanczakowskiego i tow. do Jego Ekszelleneyi c. k. Namiestnika.

We wsi Ilnik, powiatu Turka, położonym nad rzeką Stryj, postawiła firma Kriezer most na Stryju dla kolejki wązkotorowej, w celu eksploatacyi lasów. Most ten stoi na dziesięciu filarach, w miejscu, gdzie Stryj płynący przez wieś formuje literę S i gdzie oddawna w czasie, gdy na wiosnę lód na rzekach rusza, zatrzymują się kry, wywołując przez to niebezpieczeństwo powodzi dla całej wsi Ilnik, tem bardziej, że brzegi Stryja w tem miejscu są niskie.

Przy komisji politycznej włościanie z Ilnika podnosili niebezpieczeństwo powodzi na wypadek, jeżeliby most postawiono na filarach, wstrzymujących jeszcze bardziej rzekę, względnie kry i jeżeliby taki most wstrzymywał wodę i domagali się ze względu na bezpieczeństwo szkody dla całej wsi i dla gruntów poszczególnych włościan, ażeby most firmy Kriezer był łukowy, przez

co bieg wody na Stryju i kry nie byłyby wstrzymywane. Jednakowoż zarzuty włościan ilnickich nie zostały zaprotokołowane, a firma Kriezer postawiła most na dziesięciu filarach, bardzo blisko jeden od drugiego — co całą wieś napawa strachem i obawą o ich życie i mienie.

Wobec tego zapytujemy:

Co c. k. Rząd zamierza przedsięwziąć w celu usunięcia wyżej naprowadzonego niebezpieczeństwa i jakimi środkami zamierza zabezpieczyć życie i mienie mieszkańców Ilnika, a wkońcu kto będzie Ilniczanom zwracać materialne ubytki na wypadek powodzi Stryja?

Lwów, dnia 20. września 1907.

Interpelant
Hanczakowski.

Huryk, Barabas, Kuryłowicz, Bohaczewski, Szmi-gielski, Szponder, Korol, Szwed, Bojko, Mazikiewicz, Michałowski, Mogilnicki, Krem-pa, F. Włodek.

I n t e r p e l a c y a

posła Kuryłowicza i tow. do c. k. Komisarza rządowego co do skasowania w Starostwach sesyi wójtów.

Wszystkie Starostwa urządzają co miesiąc sesye wójtów, na które wójtowie całemi milami muszą iść z utratą czasu i pieniędzy pod groźbą kary. Te sesye są wielkim a bezużytecznym ciężarem dla wójtów, bo wszystko to, co na sesyach tych czyta lub ogłasza się, są albo drobne rzeczy, dla których nie warto tracić czasu i trudu, albo nie tak łatwe do pojęcia ze słyszenia, tak, że dokładne pouczenie na piśmie byłoby o wiele korzystniejszem. A już najmniejsza korzyść dla wójtów z różnych agitacyjnych mów starostów i ich urzędników przed wszelkimi wyborami. Dlatego zapytują podpisani c. k. Komisarza rządowego:

Czy raczy c. k. Namiestnictwo zarządzić, ażeby zamiast kosztownych sesyi wójtów c. k. Starostwa udzielały wszelkich pouczeń wójtom na piśmie.

Interpolant
Kuryłowicz.

Hanczakowski, Huryk, Barabasz, Bohaczowski, Staruch, Szmigielski, Szwed, Szponder, Szajer, Potoczek, Mazikiewicz, Effenowicz, Pastor, Korol.

Sekretarz p. Kazimierz Lubomirski czyta:

Wysoki Sejmie!

Sprawa przeniesienia Izby handlowej z Brodów do Tarnopola była w ciągu ostatnich lat 25 kilkakrotnie przedmiotem obrad i uchwał Wysokiej Izby dla Tarnopola przychylnych

Ponieważ powody, jakie wówczas nader wymownie za przeniesieniem Izby handlowej z Brodów do Tarnopola przemawiały, nabrały obecnie jeszcze więcej wagi i stały się liczniejszymi — przeto podpisani czynią:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze ustawodawczej spowodował przeniesienie z Brodów do Tarnopola siedziby Izby handlowo-przemysłowej z zatrzymaniem jej dotychczasowego okręgu terytoryalnego.

We Lwowie, d. 20. września 1907.

Wnioskodawca
Michałowski.

Maiss, Staniszewski, Garapich, Piniński, Czarkowski-Golejewski, Hupka, Ciuchciński, Huza, Buynowski, Schätzel, Fruchtman, Głabiński, Tomaszewski, Rayski, Malachowski, Bednarski, Cielecki, Syniewski, Korytowski, Kleski, Jabłoński, Leo, Tarnawski.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby skreślił czas służby wojskowej z 3 lat — na dwa lata.

We Lwowie, d. 17. września 1907.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Szponder, Pastor, F. Włodek, Bojko, Stapiński, Mazikiewicz, J. Jaworski, Potoczek, Kuryłowicz, Szmigielski, Korol. Kramarczyk, Huryk, Bohaczewski.

W n i o s e k

posłów Buynowskiego i Bednarskiego.
Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem zapobieżenia skutkom braku paszy, jaki niewątpliwie w roku bieżącym da się uzczyć, postarał się we właściwej drodze o to, aby c. i k. wojskowe magazyny prowiantowe otręby sprzedawały towarzystwom gospodarczemu i rolniczemu, tudzież towarzystwom Kółek rolniczych po niższej cenie tudzież wydał im bezpłatnie odpowiednią ilość soli bydłowej.

We Lwowie, 18. września 1907.

Wnioskodawcy
Buynowski i Bednarski w. r.

Głabiński, Potoczek, Tomaszewski, Rayski, Huza, Kramarczyk, Bojko, Jahl, F. Włodek, Maiss, Rutowski, Merunowicz, Wiśniewski, Kleski, Schätzel, Maryewski, Tarnawski, Jabłoński, Szwed, Michałowski, Syniewski, Wurst, Pastor, Ciuchciński.

I n t e r p e l a a y a

posła Kazimierza Lubomirskiego do paa Komisarza rządowego w sprawie zmiany §. 47 ustawy wodnej z dnia 14/III. 1875 Dz. n. k. Nr. 38.

W dniu 7/XI. 1904 powziął Wysoki Sejm uchwałę, polecającą Wydziałowi krajowemu przeprowadzenia rokowań z Rządem w sprawie zmiany §. 47 ustawy wodnej i przedłożenia Sejmowi na tej podstawie projektu zmiany tej ustawy i wezwał równocześnie Rząd, aby wyjaśniając §. 41 i 47 tejsze ustawy: 1) uchylił jak najrychlej błędne ich tłumaczenie i nakazał władzom politycznym przeprowadzenie postępowania i wydanie orzeczenia przewidzianego ustawą

nawet przy regulacjach prowadzonych przez państwo, 2) aby ustanowił przy tem postępowaniu osobnych zastępców i 3) objaśnił ustawę, że jako koryto rzeki uznana być ma przestrzeń zajęta przez rzekę przy średnim jej stanie z wyjątkiem gruntów pokrytych wegetacją rolniczą lub leśną.

Na tej podstawie wypracował Wydział krajowy projekt noweli do ustawy wodnej i przesłał ją dnia 30/XII. 1904 l. 111325 do c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa decyzji, czy będzie skłonnem wnieść do Wysokiego Sejmu odpowiednią ustawę, czy też zgodzi się na wniesienie tego projektu przez Wydział krajowy.

Odezwą z dnia 29. maja 1905 l. 41513 przypomniał Wydział krajowy tę sprawę c. k. Namiestnictwu, które jednakowoż piśmem z 7/VI. 1905 l. 82820 dało odpowiedź, że Ministerstwo rolnictwa nie objawiło jeszcze swego zdania w tej sprawie.

Od tego czasu sprawa nie posunęła się naprzód i oplakane stosunki dotychczasowe istnieją nadal, a nawet wskutek przyspieszonego tempa regulacji rzek pogarszają się z każdą chwilą. Równocześnie można powiedzieć pogarsza się także system interpelacji obecnego brzmienia § 47, gdyż z natury rzeczy zachodzą coraz nowe wypadki albo więcej skomplikowane, albo na większą się rozciągające przestrzeń, w których stosowanie §. 47 staje się coraz większą krzywdą ludności.

Ponieważ wobec tak ważnej i doniosłej sprawy tyloletnie milczenie Rządu Centralnego, który nawet nie oświadczył się, czy sam ustawę wnieśnie, czy też zgodzi się:

1) aby Wydział krajowy wystąpił z inicjatywą, jest zupełnie nie do wytłumaczenia, podpisani zapytują:

Z jakiego powodu do dnia obecnego nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi na zapytanie wystosowane jeszcze 30/XII. 1904 do c. k. Rządu?

W jaki sposób zamyśla c. k. Rząd zaradzić obecnemu stanowi rzeczy i czy jest skłonny wystąpić w tym kierunku z inicjatywą?

Interpelant
Kazimierz Lubomirski

Piniński, Bobrzyński, Bał, Sękowski, Abrahamowicz, Mycielski, Wincenty Krainki, Rozwadowski, Białoskórski, Starzyński, Wodzicki, Brykczynski, Stadnicki, Moysa, Czartoryski, Laskowski, Brunicki, Czarkowski-Golejewski, Cielecki, Szponder, Buynowski, Tyszkiewicz, Winc. Gnoiński.

I n t e r p e l a c y a

posła Bojki i tow. do Wydziału krajowego.

Towarzystwo akcyjne kolei lokalnej Tarnów-Szczucin wypracowało w swoim czasie odnośne statuta i w maju 1906 roku przesłało takowe c. k. Ministerstwu w Wiedniu do zatwierdzenia.

Do tego czasu rzeczony Towarzystwo nie ma żadnej wiadomości o losie tychże statutów, wobec tego niżej podpisani zapytują Wydział krajowy:

Czy mu wiadomy jest los rzeczonych statutów, czy gotów jest postarać się w Wiedniu, by statuta te były jak najprędzej zatwierdzone?

Interpelant
J. Bojko.

F. Włodek, Potoczek, Skolyszewski, Kramarczyk, Szwed, Szponder, Korol, Hanczkowski, Bohaczewski, Barabasz, Szmigielski, Stapiński, Effinowicz, Mogilnicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Stanisława Potoczka w sprawie szkód wyrządzanych przez dziki na gruntach włościańskich w powiecie nowo-sądeckim.

W powiecie nowo-sądeckim w lasach rządowych i w lasach właścicieli obszarów dworskich hoduje się ogromna masa dzikich świń, które wyrządzają niesłychane szkody rolnikom wiejskim na gruntach po-

łożonych obok lasów. Rolnicy nie mogą sobie dać rady z dziką zwierzyną, pomimo, że zmuszeni są pilnować dniem i nocą swoich plonów przed szkodnikami, gdyż dziki tak się oswoiły, że nie wiele zważają na krzyki i pociiski kijami lub kamieniami, a bicie palną bronią dzików jest surowo zakazane przez władze rządowe. Poszkodowani właściciele gruntów i plonów przez dziką zwierzynę wnoszą do c. k. Starostwa zażalenia o wynagrodzenie szkody przez dzierżawców polowania i pomoc wytopienia dzików, lecz c. k. Starostwo na te prośby i żale ludności jest głuche i nie udziela żadnej pomocy do wytopienia dzikich szkodników i nie daje żadnej satysfakcyi za wyrządzone szkody przez dziką zwierzynę.

Podpisani zapytują Wysoki Rząd krajowy:

1) Czy Wysoki Rząd nie byłby skłonny wpłynąć na tę politykę c. k. Starostwa, upośledzającą ludność wiejską i krzywdzącą ją niesłuchanie?

2) Czy Wysoki Rząd nie byłby skłonny dać pozwolenie noszenia broni palnej i zabijania bronią palną dziką zwierzynę właścicielom gruntów, którzy ponoszą szkody na swoich gruntach przez dzikie świnię?

3) Czy Wysoki Rząd nie byłby łaskaw zarządzić obławy i przyjść z pomocą do wytopienia dzików, przynajmniej w tych miejscowościach, w których dziki najwięcej niszczą płody i uprawy rolnicze.

Interpelant
St. Potoczek.

Huryk, F. Włodek, Kramarczyk, Barabasz, Krempa, Staruch, Szajer, Pastor, Bojko, Korol, Bohaczewski, Szwed, Kuryłowicz, Szmigielski, Szponder.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków 'umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek oznajmia, że wskutek śmierci ś. p. p. Michalskiego, przewodniczącego komisji petycyjnej, komisya ta na nowo się ukonstytuowała, wybierając przewodniczącym p. Michałowskiego, a zastępcą przewodniczącego p. Ciucheńskiego.

P. Mars zdaje sprawę z wyniku skrutynium uzupełniających wyborów do komisji, przeprowadzonych na poprzednim posiedzeniu sejmowem.

Głosowało 92 posłów.

Absolutna większość 47.

Po 92 głosów otrzymali na członków komisji drogowej pp.: Traczewski i Tyszkiewicz, na członka komisji gospodarstwa krajowego p. Torosiewicz, na członków komisji petycyjnej pp. Ciucheński i Tyszkiewicz, na członka komisji podatkowej p. Jan Szeptycki, komisji przemysłowej p. Ciucheński, komisji sanitarnej p. Ciucheński, na członka zaś komisji reformy wyborczej p. Starzyński otrzymał 91 głosów, a 1 głos otrzymał p. Szmigielski.

P. Maiss zdaje następnie sprawę z wyniku skrutynium uzupełniających wyborów na 1 kwestora i 2 rewidentów.

Głosowało 95 posłów.

Absolutna większość 43.

Na kwestora otrzymał 85 głosów p. Ciucheński, na rewidentów zaś p. Moysa Rosochacki 84, a p. Tyszkiewicz 85 głosów.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyborów tak do komisji jak i wyboru kwestora i 2 rewidentów.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. ks. Szpondra o upaństwowienie kopalń węglowych i unormowanie cen węgla.

Przemawia p. Szponder uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji górniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Brunickiego o utworzeniu szkoły średniej w Gródku Jagiellońskim.

Przemawia p. Brunicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Uzupełniający wybór jednego członka do komisji sanitarnej i jednego członka do komisji przemysłowej.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Brunickiego, Tarnawskiego i Starucha i wzywa posłów do oddania kartek.

Zanim komisja skrutacyjna podała do wiadomości wynik wyborów, Izba przystąpiła do następnego punktu porządku dziennego, którym jest.

Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku p. Szweda o zniżenie podatku domowo-klasowego od domów drewnianych o jednej izbie mieszkalnej.

Sprawozdawca p. Buynowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy zamierzonej reformie podatku domowego zniżoną w klasie XVI. taryfę podatku domo-klasowego, a wynoszącą kwotę 1 kor. 50 hal., zastosował do wszystkich domów mieszkalnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, składających się z jednej izby mieszkalnej wyłącznie, bez względu na to, czy te domy leżą poza

miejsceowościami, do których należą, czy też wśród nich.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Głębiński i stawia poprawkę aby we wniosku komisji pod. między słowami „podatku domowego“ a „zniżoną“ umieścić wyrazy: „przystąpili do zniesienia podatku demowo-klasowego w dwóch najniższych klasach w każdym zaś razie...“

Izba popiera powyższą poprawkę p. Głębińskiego.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Kramarczyk i stawia następującą poprawkę:

Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku p. Szweda zwraca się do komisji podatkowej, by na jednym z najbliższych posiedzeń Sejmu przyszła z wnioskiem zmiany § 8 ust. z d. 9. lutego 1882 Dz. p. Nr. 17 w tym kierunku, by w gminach wiejskich niepołączonych bezpośrednio z miastami i miasteczkami i niebędących stacyami klimatycznymi obowiązywała nowa taryfa klasyfikacyjna podatku klasowodomowego, a mianowicie;

Domy wiejskie budowane z bądź jakiego materiału o jednej izbie mieszkalnej opłacają rocznie stałego podatku 1 kor. 50 hal.

Zaś reszta domów bez względu na ilość ubikacyi i jakość materiału budowlanego oraz rozmiaru tychże opłacają rocznie 3 kor.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Kramarczyka.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Stojalowski, Huryk i Stapiński.

Przemawia p. ks. Stojalowski.

Przemawia p. Huryk.

Przemawia p. Stapiński.

Marszałek udziela głosu p. Kolischerowi, który zapisał się celem sprostowania faktu.

P. Kolischer zrzeka się głosu.

Lo przemówieniu p. sprawozdawcy Marszałek poddaje najpierw pod głosowanie wniosek p. Kramarczyka, który odczytuje.

Izba odrzuca wniosek p. Kramarczyka.

Marszałek odczytuje następnie wniosek komisji z uwzględnieniem poprawki p. Głąbińskiego, przyjętej przez p. sprawozdawcę.

Izba uchwała ten wniosek komisji zmodyfikowany przez p. Głąbińskiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Oleśnickiego o przemianę dwuklasowej szkoły ludowej w Synowódku wyżnem na czteroklasową.

W zastępstwie nieobecnego w Izbie sprawozdawcy p. Tomaszewskiego p. Głąbiński odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Oleśnickiego o przemianę dwuklasowej szkoły ludowej w Synowódku wyżnem na czteroklasową odstepuje się Radzie szkolnej krajowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu rządowem z projektem ustawy, regulującej prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywicy ziemnych (Nafta i wosk ziemny).

Sprawozdawca p. Małachowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, regulująca prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywicy ziemnych.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam na podstawie postanowień zawartych w ustawach państwowych z dnia 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71 i z dnia 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem żywice ziemne, w szczególności nafta (olej ziemny, olej skalny, petroleum, ropa), wosk skalny (ozokeryt, wosk ziemny), asfalt, jako też minerały, które dla zawartości żywicy ziemnych (bitumu) mogą służyć do użytku, ulegają, z wyjątkiem bitumnicznych węgli kamiennych, prawu rozporządzalności właściciela gruntu (§. 1. ust. 1. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Niniejsza ustawa nazywa te minerały minerałami żywicznymi, kopalnie nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy) kopalniami oleju ziemnego, a kopalnie innych minerałów żywicznych kopalniami wosku ziemnego.

Uprawnienia górnicze na minerały żywiczne, nadane już na podstawie przepisów górniczych, utrzymuje się w mocy i ma do tychże zastosowanie powszechna ustawa

górnicza z 23. maja 1854 Dz. u. p. Nr. 146 (§. 1. ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

II. O prawie wydobywania i o polach naftowych.

§. 2.

Co do nieruchomości, które stanowią przedmiot wykazu księgi gruntowej, jako też co do oznaczonych części takich nieruchomości, prawo wydobywania minerałów żywicznych (kopalin, żywicy ziemną zawierających), może być odłączone od prawa własności.

Odłączenie prawa wydobywania skutecznia się przez sądownie lub notaryalnie uwierzytelnione oświadczenie właściciela, że prawo wydobywania minerałów żywicznych ma być odłączone od dotyczącego gruntu i przez otwarcie dla odłączyć się mającego prawa wydobywania wykazu w osobnej księdze publicznej, księdze naftowej.

Ta powierzchnia gruntu, co do której odłącza się prawo wydobywania, nazywa się polem naftowym.

Otwarcie wykazu w księdze naftowej skutecznia się na podstawie wspomnianego oświadczenia właściciela i urzędowego świadectwa urzędu górniczego okręgowego, którym albo potwierdzono, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie jest stwierdzonem, albo też poświadczono, że istnienie takich minerałów w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne przypuszczać można.

Według tego, jak urzędowe świadectwo opiewa, nazywe się pole naftowe w pierwszym wypadku „polem naftowym wytwórczem (produkcyjnym)“, w drugim wypadku „polem naftowym poszukiwawczem“; wykaz pola naftowego produkcyjnego ma być szczegółowo oznaczonym jako „wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego)“,

zaś pola naftowego poszukiwawczego jako „wykaz pola naftowego poszukiwawczego“.

Odłączone prawo wydobywania stanowi samoistny przedmiot majątkowy i posiada prawny przymiot rzeczy nieruchomej. Może ono aktami prawnymi między żyjącymi i na wypadek śmierci być pozbytem i obciążonem. Nabycie, przeniesienie, ograniczenie i zniesienie praw rzeczowych na odłączonem prawie wydobywania skutecznia się przez wpisanie do księgi naftowej (§. 1. ustęp 1 i 3 do 7 ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 3.

Prawo wydobywania minerałów żywicznych, przyznane przez właściciela nieruchomości komu innemu, nabywa się tylko przez wpis do księgi naftowej.

W braku innej umowy prawo wydobywania tych minerałów obejmuje także prawo ich poszukiwania.

Prawo wydobywania obejmuje także wyłączne prawo rozporządzania gazami wywiązującemi się przy poszukiwaniu i wydobywaniu minerałów (§. 2. ustawy państwowej z dnia 9. stycznia 1907).

§. 4.

Do księgi naftowej, do wpisów w niej skutecznici się mających i do postępowania, którego przestrzegać należy w sprawach księgi naftowej, należy odpowiednio stosować powszechną ustawę o księgach gruntowych z 25. lipca 1871, Dz. ust. państw. Nr. 95 (§. 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Do wewnętrznego urządzenia ksiąg naftowych należy odpowiednio stosować postanowienia ustawy z 20. marca 1874 Nr. 29. Dz. u. kr. o wewnętrznem urządzeniu ksiąg gruntowych (§§. 3. do 13.) z uwzględnieniem §. 18. niniejszej ustawy. Bliższe w tej mierze postanowienia wydane będą w drodze rozporządzenia.

§. 5.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego pod względem dopuszczalności wpisów i skuteczności wpisanych praw stoi na równi z wykazem pola naftowego produkcyjnego (§. 3. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 6.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego należy na prośbę uprawnionego do wydobywania (właściciela pola naftowego) lub któregoś z interesowanych, posiadającego prawo hipoteczne na własności pola naftowego, przemienić na wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), jeżeli przedłożonem będzie wspomniane w §. 2. ustęp 4. urzędowe potwierdzenie Urzędu górniczego okręgowego, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym polu naftowym jest stwierdzone (§. 4. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 7.

Przy odłączeniu prawa wydobywania minerałów żywicznych od prawa własności gruntu, należy odpowiednio stosować przepisy ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18 w ten sposób, że sprzeciwienie się wierzyciela tabularnego zamierzonemu odłączeniu może Sąd hipoteczny uznać jako bezskuteczne, jeżeli według urzędowego poświadczenia Urzędu górniczego okręgowego utworzyć się mające pole naftowe samo dla siebie lub w połączeniu z innymi naftowymi terenami, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni minerałów żywicznych nabył lub umową sobie zapewnił, odpowiada przepisom §. 31. tej ustawy o wymiarze powierzchni kopalni minerałów żywicznych i jeżeli przez to odłączenie bezpieczeństwo wiarygodności, z powodu której wniesiono sprzeciw według postanowień §. 1374. powszechnej księgi ustaw cywilnych, nie jest zagrożone.

Urząd górniczy okręgowy, wydając poświadczenie, ma zawsze uwzględniać cały

wymiar powierzchni odnośnego terenu naftowego, chociażby ten teren należał do stanu posiadłości kilku ciał hipotecznych.

§. 8.

Do podania o odłączenie, które w myśl §. 13. ustawy z 6. Intego 1869, Dz. u. p. Nr. 18, ma być wniesione do władzy tabularnej, należy dołączyć plan sytuacyjny w rozmiarze katastralnym sporządzony i uwierzytelniony przez autoryzowanego ze strony władz rządowych prywatnego technika. Plan ten obejmować ma granice pola naftowego, przedmioty na powierzchni, potrzebne do oryentowania się, południk i, jeżeli na podstawie odnośnego podania ma być utworzony wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), także i punkt odkrywki minerału. Oprócz tego należy podać nazwę, pod którą pole naftowe ma być w księdze naftowej zapisane.

Jeżeli przy odłączeniu prawa wydobywania istnienie minerałów żywicznych nie było jeszcze stwierdzone, a gdy stosownie do §. 6. tej ustawy następnie wniesiono podanie o przemianę wykazu pola naftowego poszukiwawczego na wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), należy punkt odkrywki minerału oznaczyć na dołączyć się mającym do podania o przemianę wykazu planie sytuacyjnym, sporządzonym w rozmiarze katastralnym.

Dokładność tych planów sytuacyjnych musi być potwierdzoną przez Władzę górniczą co do oznaczenia granic pola, a jeżeli na planie ma być odpowiednio do powyższych postanowień uwidoczniiony punkt odkrywki, także i co do oznaczenia tego punktu.

§. 9.

Na podstawie sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionego oświadczenia można dwa lub więcej graniczących ze sobą pól naftowych złączyć w księdze naftowej, jeżeli dotyczące pola naftowe nie są obciążone prawami rzeczowymi lub dostarczone

dowodu zezwolenia posiadających prawo rzeczowe.

W ostatnim wypadku musi być także przedłożona umowa z posiadaczami prawa rzeczowe, misnowicie co do porządku, w jakim przejść mają ciężary na złączone pole w tym razie, jeżeli złączone pole naftowe ma przejść na własność jednej fizycznej lub moralnej osoby (gwarectwa, towarzystwa akcyjnego i t. d.), a zatem tylko jako całość ma być obciążone, a na poszczególnych polach naftowych ciążyą rozmaite prawa rzeczowe lub te same prawa rzeczowe, lecz w innym porządku, we wszystkich innych wypadkach zaś umowa co do stosunku udziałów, w jakim uczestniczyć ma każde poszczególne pole naftowe w ciężarach pola powstać mającego przez złączenie w księdze naftowej.

Wierzycciele, którzy wnoszą sprzeciw przeciw złączeniu względnie przeciw umowie zawartej z większością posiadaczy prawa rzeczowego co do stopni pierwszeństwa lub stosunku udziałów, muszą, jeżeli ich wierzytelność wpisana jest z pewnym co do kwoty oznaczonym kapitałem, przyjąć spłatę nawet wtenczas, gdy termin spłacenia ich wierzytelności jeszcze nie nadszedł; wszelako zastrzega się dla nich osobiste prawo do wynagrodzenia szkody przez przedwczesną spłatę poniesionej (§. 5. nst. państw. z 11. maja 1884).

§. 10.

Do realnego podziału pola naftowego i wymiany części pól pomiędzy graniczącymi ze sobą polami naftowymi ma odpowiednie zastosowanie ustawa z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18. Wymaganego według §§. 9. i 10. tej ustawy dowodu, że przez wymianę zostanie osiągnięte zaokrąglenie lub lepsze zagospodarowanie posiadłości osób skuteczniających wymianę, dostarczyć należy przez przedłożenie w tej mierze urzędowego poświadczenia Starostwa górniczego (§. 6. ust. państwowej z 11. maja 1884).

§. 11.

Do podania o złączenie dwóch lub kilku graniczących ze sobą pól naftowych, albo o realny podział pola naftowego lub o wymianę części pól pomiędzy graniczącymi ze sobą polami naftowymi, które to podanie wnieść należy do właściwej władzy tabularnej, musi być dołączony plan sytuacyjny pola złączyć lub podzielić się mającego lub też części pól przedmiotem zamiany będących, w rozmiarze katastralnym sporządzony i uwierzytelniony przez autoryzowanego ze strony władz rządowych technika prywatnego. Dokładność tego planu sytuacyjnego musi być co do podania granic pola potwierdzoną przez Władzę górniczą.

Jeżeli chodzi o złączenie lub podział, wymienić należy w podaniu także nazwę, pod którą złączone pole lub oddzielona część pola wpisana być ma do księgi naftowej.

§. 12.

Gdy chodzi o kopalnie minerałów żywicznych, które składają się z kilku, do różnych właścicieli należących pól naftowych, winien Sąd, na podstawie potwierdzenia urzędu górniczego okręgowego, łączność tych pól naftowych, jeżeli one nie są według §. 9. tej ustawy w księdze złączone, uwidocznic z nrzędu we wszystkich odnośnych wykazach księgi naftowej.

Właściciele pól naftowych, którzy zawarli pomiędzy sobą umowy, normujące wzajemny stosunek prawny, są obowiązani postarać się o wpis istotnych postanowień kontraktu do księgi naftowej. W razie ociągania się, mają być odpowiednio zastosowane postanowienia §. 3. nstawy z 23. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 82.

We wszystkich wypadkach przeniesienia własności pola naftowego, które należy do kopalni żywie ziemnych, składającej się z kilku pól naftowych, wstępuje nabywca w prawa i obowiązki swego poprze-

dnika, wypływające ze stosunku umowy (§. 6. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 13.

Przyjęte przez uprawnionego do wydobywania zobowiązania do powtarzających się świadczeń cyfrowo lub procentowo oznaczonych udziałów użytkowania żywie ziemnych lub ich wartości podlega jako ciężar realny wpisowi do księgi naftowej.

Prawo wypływające z ciężaru realnego może być pozbyte lub obciążone.

Jeżeli ciężar realny polega na świadczeniach w naturze, natenczaż do egzekucyi na ten ciężar stosowane być mają postanowienia §§. 331. do 340. ordynacyi egzekucyjnej w ten sposób, że przy odpowiednim zastosowaniu §. 320. ordynacyi egzekucyjnej dla wykonać się mającej wiarytelnosci ma być w księdze naftowej zainstabulowane prawo zastawu lub zanotowana wykonalność (§. 7. ust. państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 14.

Właściciel nieruchomości, może prawo wydobywania mineralów żywicznych przyznane komu innemu i od prawa własności gruntu odłączone, ograniczyć na pewien okres czasu lub uczynić zawisłym od warunku rozwiązującego.

Przy wpisie prawa wydobywania musi być równocześnie wpisane czasowe ograniczenie, z oznaczeniem dnia kalendarzowego, końcowego terminu, albo warunek rozwiązujący wraz z prawem powrotu (kaduka) właściciela nieruchomości.

Także do takich ograniczonych praw wydobywania mają zastosowanie postanowienia końcowego ustęp §. 2. (§. 8. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 15.

Jeżeli własność pola naftowego zgąśnie przez upływ umówionego czasu, należy

ją na żądanie właściciela nieruchomości wykreślić wraz ze wszystkimi do niej się odnoszącymi ciężarami i ewentualnemi wpisami w wykazie hipotecznym danej nieruchomości, które były spowodowane prawem wydobywania.

W ten sam sposób należy postąpić względem własności pola naftowego podlegającego warunkowi rozwiązującemu, jeżeli jej wygaśnięcie wskutek zniszczenia się tego warunku zostanie udowodnione albo przez zgodne oświadczenie właściciela pola naftowego i właściciela nieruchomości lub przez wyrok sądowy. Jeżeli jednak na wykreślić się mającym polu naftowym są wpisane prawa osób trzecich, to do wykreślenia potrzebne jest także zezwolenie tych osób interesowanych, lub wydany przeciw nim wyrok sądowy. Jeżeli z podaniem o wykreślenie nie przedłożono dowodu zezwolenia tych osób interesowanych, wówczas sąd winien wyznaczyć audyencyę celem odebrania od nich oświadczeń lub oznaczyć im stosowny termin do oświadczenia się na piśmie i zwrócić ich uwagę na to, że ci, którzy na audyencyi lub w wyznaczonym terminie nie podniosą zarzutów przeciw wykreśleniu, uważani będą za zgadzających się (§. 9. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 16.

Postanowienia §§. 14. i 15. mają być odpowiednio zastosowane w tych wypadkach, w których prawo wydobywania, przez właściciela nieruchomości odstąpione, przeniesionem zostaje dalej przez uprawnionego do wydobywania na pewien oznaczony okres czasu lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 10. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 17.

Posiadający prawo powrotu (kaduka), może zastrzeżone prawo wydobywania i przed jego powrotem ważnie dalej przenieść i zastrzedz sobie zabezpieczenie w księdze

naftowej wzajemnych zobowiązań nabywcy, o ile one nadają się do wpisu, ale tak jedno jak i drugie z tem ograniczeniem, które w kontrakcie wyraźnie musi być wymienione, że akt prawny staje się skutecznym dopiero z chwilą wejścia w życie prawa powrotu.

Z wyjątkiem tego wypadku jest niedopuszczalnem tworzenie nowych praw, obciążających prawo powrotu, przed wejściem w życie tego prawa powrotu (§. 12. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 18.

Dla prawa powrotu przysługującego właścicielowi nieruchomości i dla odnosnych wpisów ma być w wykazach księgi naftowej założona osobna karta, która będzie oznaczoną literą D.

§. 19.

Przedłożenie czasowo ograniczonej własności pola naftowego ma być wpisane do księgi naftowej z oznaczeniem dnia kalendarzowego nowego terminu końcowego, gdyż w razie przeciwnym nie posiadałoby skuteczności prawnej. W tym przypadku zalipotekowane na prawie wydobywania prawa obciążające istnieją i nadal (§. 13. ustawy państw. z 9. stycznia 1907).

§. 20.

Jeżeli będzie urzędownie stwierdzone, że właściciel pola naftowego swoje odbudowy trwale i w takim stopniu zaniedbuje, iż przez to niebezpieczeństwo dla osób lub dobra powszechnego powstać może albo powstało, i jeżeli pomimo powtórnego wezwania i ukarania za takie zaniedbywanie nie uczyni zadość przepisom górniczo-policyjnym, ma Starostwo górnicze orzec odebranie pola naftowego, a gdy orzeczenie to stanie się prawomocnem, wdrożyć egzekucyjne oszacowanie i sprzedaż pola naftowego. Przy tem postępować należy w myśl §§. 254 do 258 powszechnej ustawy górniczej.

Wskutek przeprowadzonej egzekucyjnej sprzedaży wchodzi nabywca we wszystkie prawa i obowiązki poprzedniego właściciela pola naftowego.

Gdy zajdzie jeden z wypadków przewidzianych w §. 259. powszechnej ustawy górniczej, natenczas należy uznać pole naftowe za wygasłe, zarządzić wykreślenie tegoż w księdze naftowej i zawiadomić o tem posiadających prawa rzeczowe.

Jeżeli właściciel pola naftowego oświadczy władzy tabularnej, że je opuszcza, natenczas zastosować należy postępowanie przepisane w §§. 263 do 265 powszechnej ustawy górniczej.

Przy każdym wykreśleniu pola naftowego winne być przestrzegane postanowienia §§. 266 i 267 powszechnej ustawy górniczej (§. 12. ustawy państwowej z 11 maja 1884).

Po prawomocnem wykreśleniu pola naftowego przechodzi prawo wydobywania minerałów żywicznych napowrót na właściciela nieruchomości.

§. 21.

Postanowienia §. 20. należy odpowiednio zastosować w tych wypadkach, w których prawo do wydobywania dalej przeniesione zostało na pewien oznaczony czas lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 14.), z tem, że przedmiot odjęcia, oszacowania, egzekucyjnej sprzedaży i wykreślenia w księdze naftowej stanowi przeniesione prawo wydobywania. Po prawomocnem wykreśleniu powraca prawo wydobywania do poprzednika.

§. 22.

W razie wygaśnięcia własności pola naftowego jest właściciel tegoż obowiązany, jeżeli niema w tym względzie jakiej innej umowy, oddać powierzchnię gruntu o ile możliwości w takim stanie, w jakim ją odebrał.

Pomimo wykreślenia wykazu pola naftowego odpowiada przynależność prawa wydobywania (zakłady, maszyny, narzędzia i t. d.), o ile znajduje się na nieruchomości albo w posiadaniu uprawnionego do wydobywania przez przeciąg jednego roku po wykreśleniu wykazu na rzecz praw zastawu, które w wykazie pola naftowego w czasie wykreślenia były wpisane lub istniały na mocy ustawy na wykreślonym polu naftowym (§. 11. ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 23.

Egzekucya na prawo wydobywania minerałów żywicznych odbywać się będzie według postanowień o egzekucyi na nieruchomościach, jednak przy odpowiednim zastosowaniu §§. 240. do 247. ordynacyi egzekucyjnej (§. 16. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 24.

Dla ewidencji prowadzić mają Urzędy górnicze okręgowe księgi stanu posiadania, w których zapisane będą kopalnie żywic ziemnych i uwidocznione uprawnienia wydobywania.

Blizsze postanowienia o urzędzeniu tych ksiąg wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia.

§. 25.

Właściciel pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego) ma prawo, w celu korzystniejszego prowadzenia swej kopalni, zakładać w kopalniach, mających na celu wydobywanie minerałów żywicznych, i na gruntach innych właścicieli budowy pomocnicze, o ile to ruchowi obcej kopalni nie przeszkadza ani zagraża.

Właściciel pola naftowego poszukiwawczego nie jest jednak uprawniony do zakładania takich budowí pomocniczych.

§. 26.

Jeżeli uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych, w którego odbudo-

wach lub gruntach ma być według postanowień §. 25. założona budowa pomocnicza, zaprzecza, jakoby był obowiązany pozwolić na tę budowę, również rozstrzyga o tem Starostwo górnicze (§. 7. ustęp 2. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 27.

Uprawniony do budowy pomocniczej musi całkowicie wynagrodzić wszelką szkodę, jaka w obcym gruncie lub polu naftowym przez tę budowę będzie wyrządzoną (§. 7. ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 28.

Minerały żywiczne, wydobyte przy założeniu budowy pomocniczej na gruncie lub w polu naftowym innego uprawnionego, należą do właściciela tegoż gruntu lub pola naftowego i winny być temuż wydane.

§. 29.

W razie kolizyi uprawnień kopalń minerałów zastrzeżonych (§. 5. powszechnej ustawy górniczej) z prawem wydobywania żywic ziemnych mają władze górnicze na żądanie uprawnionego do wydobywania zarządzić, co potrzeba, aby ruch kopalni minerałów zastrzeżonych nie przeszkadzał lub wogóle nie szkodził wydobywaniu już odkrytych lub dopiero poszukiwanych minerałów żywicznych (§. 22. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

III. O ruchu i zarządzie.

§. 30.

Uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych jest obowiązany co najmniej cztery tygodnie naprzód zgłosić w urzędzie górniczym okręgowym zamiar otwarcia ruchu kopalni. Jeżeli prawo do wydobywania przysługuje więcej uczestnikom, wówczas wspólny pełnomocnik ma wnieść to zgłoszenie (§. 63.).

Zgłoszenie musi obejmować :

1. imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania uprawnionego, a w wypadku, gdy wykonanie pewnych robót ma być powierzone przedsiębiorcy, także imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania tego przedsiębiorcy względnie jego pełnomocnika z wyszczególnieniem oddanych mu robót;

2. dowód uprawnienia wydobywania minerałów żywicznych; tego dowodu dostarcza się w wypadku, gdy właściciel gruntu sam ma prawo wydobywania, przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi gruntowej, zaś w razie odłączenia prawa wydobywania od prawa własności nieruchomości przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi naftowej;

3. dokładne oznaczenie miejsca przedsiębiorstwa, jak też powierzchni gruntu, na którą ono się rozciąga i jej granic.

Do tego zgłoszenia należy zarazem dołączyć kopię mapy katastralnej, jako też plan sytuacyjny w podwójnym wygotowaniu w skali 1 : 720; te mapy muszą być sporządzone i uwierzytelnione przez rządowo autoryzowanego prywatnego technika. W planie sytuacyjnym ma być uwidocznione położenie wszystkich przedmiotów, znajdujących się tak na powierzchni zgłoszonego terenu jako też poza jego granicami w odległości 50 metrów od granicy.

Urząd górniczy okręgowy jest obowiązany najdalej do czterech tygodni, licząc od dnia nadejścia zgłoszenia, powiadomić uprawnionego do wydobywania, lub, gdy jest więcej uczestników, ich pełnomocnika, czy to zgłoszenie przyjmuje do wiadomości, względnie jakie zachodzą przeciwko temu przeszkody.

Jeżeli w tym terminie urząd górniczy nie zawiadomi zgłaszającego, uważanem będzie zgłoszenie jako przyjęte do urzędowej wiadomości.

Samemu poszukiwaniu minerałów żywicznych, jeżeli nie wykonuje się go zapo-

mocą szybu, sztolni lub wiercenia, nie uważa się za ruch kopalni.

§. 31.

Władza górnicza ma zakazać ruch kopalni:

1. gdy wymiar powierzchni gruntu terenu kopalnianego, to jest nieruchomości, na której ma być wykonywane prawo wydobywania, względnie pola naftowego, sam dla siebie lub w połączeniu z innymi terenami naftowymi, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni już nabył lub umową sobie zapewnił,

a) dla kopalni oleju ziemnego wynosi mniej niż 12.000 metrów kwadratowych,

b) dla kopalni wosku ziemnego wynosi mniej niż 30.000 metrów kwadratowych, lub

2. gdzie okaże się, że wykonanie zakładu wiertniczego lub szybowego na terenie kopalnianym wogóle jest niemożliwe z powodu braku minimalnych odległości, przepisanych w następnym ustępie tego paragrafu.

Otwory świdrowe na kopalniach oleju ziemnego (licząc od środka otworu świdrowego) muszą być oddalone przynajmniej 30 metrów od granic terenu kopalnianego. To samo tyczy się oddalenia szybów wywozowych (licząc od środka szybu) na kopalniach wosku ziemnego od granic terenu kopalnianego. z tem, że oddalenie granic terenu kopalnianego w tej części, gdzie ma być założony szyb wywozowy, od siebie ma być takie, iż odległość punktów przecięcia linii prostych łączących granice terenu a poprowadzonych przez środek szybu, w żadnym wypadku nie może wynosić mniej niż 100 metrów.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania do tych terenów kopalnianych kopalń żywic ziemnych, o których zamierzonym otwarciu ruchu w myśl §. 14. ustawy z 17. grudnia 1884 Dz. u. kr. Nr. 35 ex 1886,

a) władzy górniczej już doniesiono,

b) władzy górniczej wprowadzie jeszcze nie doniesiono, ale uprawnienie do wydobywania mineralów żywicznych nabytem zostało przed dniem ogłoszenia tej ustawy umowami dzierżawnymi lub eksploatacyjnymi, sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionymi.

Do tych, w poprzednim ustępie określonych terenów kopalń żywie ziemnych stosowane będą postanowienia §. 15. ustawy z 17. grudnia 1884 Nr. 35/886.

§. 32.

Ruch kopalni żywie ziemnych wolno prowadzić tylko na podstawie planu ruchu, Plan ruchu podlega zbadaniu władzy górniczej i musi być w tym celu przed wykonaniem przedłożony urzędowi górniczemu okręgowemu. Badanie ma się ograniczać do względów górniczo-poliejnych, ustanowionych w §. 72. Wyuk badania ma Urząd górniczy okręgowy oznajmić uprawnionemu do wydobywania najdalej w przeciągu czterech tygodni po przedłożeniu planu ruchu.

Jeżeli w tym terminie urząd górniczy nie zawiadomi zgłaszającego, uważanem będzie zgłoszenie jako przyjęte do urzędowej wiadomości.

§. 33.

Jeżeli urząd górniczy okręgowy sprzeciwia się planowi ruchu, nateuzas ma wezwąć uprawnionego do wydobywania lub pełnomocnika do wyjaśnienia lub zmiany zakwestyonowanego postanowienia o ruchu, albo też według okoliczności zawezwać do rozprawy.

Jeżeli na tej drodze nie dojdzie do porozumienia, to wówczas ma urząd górniczy okręgowy rozstrzygnąć, czy lub z jakimi zmianami może być wykonany przedłożony plan ruchu.

Przed urzędowem zatwierdzeniem planu ruchu nie wolno rozpocząć jego wykonania.

§. 34.

Urzędownie zatwierdzony plan ruchu wolno tylko za zgodą władzy górniczej uzupełnić lub zmienić.

Gdy jednak wskutek nieprzewidzianych wydarzeń zajdzie potrzeba natychmiastowych zmian zatwierdzonego planu ruchu, wówczas wystarczy, gdy kierownik ruchu w przeciągu najbliższych trzech dni doniesie o nich urzędowi górniczemu okręgowemu.

§. 35.

Jeżeli ruch kopalni jest prowadzony niezgodnie z urzędownie zatwierdzonym planem ruchu, wówczas władza górnicza może w razie potrzeby ruch zastanowić.

§. 36.

Jeżeli uprawniony do wydobywania chce zastanowić ruch kopalni, wówczas ma o tem co najmniej na cztery tygodnie naprzód donieść urzędowi górniczemu okręgowemu.

Jeżeli wskutek nieprzewidzianych wypadków ruch musi być zastanowionym w krótszym terminie lub natychmiast, wówczas doniesienie ma być przedłożone najdalej w przeciągu trzech dni po zastanowieniu ruchu.

§. 37.

Każdy uprawniony do wydobywania jest obowiązany postarać się o założenie dla swej kopalni, w dwóch egzemplarzach map pogładowych, jako też map górniczo-mierniczych dla robót podziemnych, a jeżeli kopalnię stanowi otwór świdrowy, profilów wiertniczych i dzienników wiertniczych, jako też o ich regularne uzupełnianie. Jeżeli on nie dopełnia tego obowiązku, lub gdy istniejące tego rodzaju mapy i zapiski okażą się jako nie dość dokładne i pewne, może władza górnicza zarządzić ich założenie i uzupełnienie na koszt uprawnionego do wydobywania.

Starostwo górnicze przepisze skałę dla założyć się mających map i profilów, wymogi dla ich dokładności i okresy czasu, w których one jako też dzienniki wiertnicze mają być uzupełniane.

Jeden egzemplarz map i profilów, względnie dzienników wiertniczych ma być oddany władzy górniczej do jej użytku, zaś drugi egzemplarz ma być przechowany na kopalni.

§. 38.

Techniczny ruch każdej kopalni żywie ziemnych, począwszy od chwili, w której rozpocznie się wykonywanie planu ruchu, podlegać musi kierownictwu i nadzorowi osób, które posiadają kwalifikacye w myśl niniejszej ustawy, jako też potrzebne znajomości językowe w słowie i piśmie. Jeżeli kopalnia składa się z kilku samoistnych oddziałów ruchu, wówczas postanowienia niniejszej ustawy mają zastosowanie do do kierowników ruchu i dozorców ruchu tych oddziałów.

§. 39.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany wymienić władzy górniczej osoby przyjęte do kierownictwa i dozoru ruchu, przedkładając równocześnie dowody ich uzdolnienia.

Dopiero po uznaniu uzdolnienia przez władzę górniczą wolno pomienionym osobom objąć poruczone im czynności.

§. 40.

Kierownikami kopalni oleju ziemnego mogą być tylko takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademii montanistycznych fachowy wydział górniczy, lub na jednej z krajowych politechnik wydział budowy maszyn albo wydział inżynierii i poddały się z pomyślnym wynikiem przepisany egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej dwu-

letnią praktykę przy ruchu kopalń oleju ziemnego, albo

b) które z pomyślnym wynikiem ukończyły dział budowy maszyn w wyższej szkole przemysłowej, albo szkołę górniczą, lub fachowy kurs wiertniczy w krajowej szkole wiertniczej i wykażą się przynajmniej czteroletnią praktyką, odbytą przy ruchu kopalń oleju ziemnego po ukończeniu teoretycznych studyów, a nadto z pomyślnym wynikiem poddały się przepisany egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49) lub

c) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42. tej ustawy.

§. 41.

Kierownikami kopalń wosku ziemnego mogą być takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademii montanistycznych fachową szkołę górnictwa, poddały się z pomyślnym wynikiem przepisany egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej trzechletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach, w których występują gazy eksplozujące, lub

b) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42. tej ustawy.

§. 42.

Minister rolnictwa jest upoważniony dla mniejszych, wśród mniej niebezpiecznych warunków prowadzonych kopalń minerałów żywie ziemnych wyjątkowo uznać za uzdolnione do kierownictwa ruchu takie osoby, które niezupełnie odpowiadają wymogom, ustanowionym w §§. 40. lit. a) i b) 41. lit. a), jeżeli one z pomyślnym rezultatem poddały się egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49), odbyły przynajmniej ośmioletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego

przynajmniej sześć lat przy kopalniach żywicy ziemnych i gdy z dowodów tej praktyki będzie można powziąć przekonanie o ich zdolnieniu.

§. 43.

Dozorcami ruchu kopalń oleju ziemnego mogą być tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym wynikiem ukończyły fachowy kurs wiertnictwa w krajowej szkole górniczej i wiertniczej i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką przy ruchu kopalń oleju ziemnego, lub

b) które przynajmniej przez trzy lata praktykowały przy ruchu kopalń oleju ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisaniu egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49.).

§. 44.

Dozorcami ruchu kopalń wosku ziemnego mogą być tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym skutkiem ukończyły szkołę górniczą i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką, odbytą po ukończeniu teoretycznych studiów przy kopalniach, w których występują gazy eksplozujące, lub

b) które odbyły przynajmniej trzechletnią praktykę przy kopalniach nawiedzonych gazami eksplozującymi, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach wosku ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisaniu egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 39.).

§. 45.

Dozorcami ruchu po myśli tej ustawy zaliczając do nich także majstrów wiertniczych, są osoby, które podlegając kierownikom ruchu, mają dozorować techniczny ruch.

§. 46.

Dozorey, którym ma być powierzonym nie dozór ruchu w całości, lecz tylko nad-

zór pewnych poszczególnych gałęzi, jak sztygarze dla wentylacji lub pomp, dozorey ramp lub rezerwoarów itp., mają wykazać się przynajmniej dwuletniem zajęciem przy tego rodzaju pracach, którym nadzór ich poruczono.

§. 47.

Zastrzega się orzeczeniu Ministra rolnictwa, o ile studia odbyte w innym zakładzie naukowym mają być na równi uważane ze studjami, odbytymi w zakładach, wymienionych w §§. 40, 41, 43 i 44.

§. 48.

Starostwo górnicze postanowi w drodze rozporządzenia, jakimi zajęciami można udowodnić praktyczne uzdolnienie na posadę kierownika ruchu i dozorey ruchu i w jaki sposób ma być dostarczonym dowód tego uzdolnienia.

§. 49.

Starostwo górnicze w miarę potrzeby ma ustanowić osobne komisje do egzaminowania tych kandydatów na posady kierowników ruchu i dozoreów ruchu, którzy w myśl postanowień tej ustawy (§. 40. lit. b) i 42. względnie 43. lit. b) i 44. lit. b), chcąc osiągnąć uznanie swego uzdolnienia, muszą poddać się osobnemu wypróbowaniu. Bliższe postanowienia o składzie tych komisji, o warunkach dopuszczenia kandydatów do egzaminu, o postępowaniu przy egzaminie i o przedmiotach egzaminu wyda Starostwo górnicze.

Komisje mają wystawiać świadectwa z egzaminów odbytych z pomyślnym wynikiem, które mają zawierać osobiste daty kandydata, jego poprzednie studia, dzień egzaminu i wynik egzaminu.

W tych świadectwach należy zarazem podać, czy kandydat posiada uzdolnienie do kierownictwa względnie do nadzorowania ruchu kopalń żywicy ziemnych bez żadnego ograniczenia lub czy mu przyznano to uzdolnienie tylko dla pewnych grup ko-

pałń żywic ziemnych, względnie dla pewnych tylko kopalń i dla których.

§. 50.

W razie czasowej, ponad ośm dni trwającej przeszkody zgłoszonego i uznanego kierownika ruchu lub dozorey ruchu w pełnieniu służby należy o tem donieść urzędowi górniczemu okręgowemu przy równoczesnem wymienieniu jego zastępcy. Jeżeli w Urzędzie górnicznym okręgowym nie zgłoszono stale ustanowionego i przez władzę uznanego zastępcy dla osoby nie mogącej pełnić kierownictwa lub dozoru, wówczas orzecze Urząd górniczy okręgowy z uwzględnieniem zachodzących okoliczności, czy i na jak długo jest dopuszczalne zastępstwo przez zgłoszonego zastępcę.

§. 51.

W czasie wejścia w życie tej ustawy już ustanowieni i przez władzę uznani kierownicy ruchu i dozorey ruchu są zwolnieni od obowiązku przedłożenia dowodu swego uzdolnienia po myśli postanowień §§. 40. i 41., względnie §§. 43. i 44. tej ustawy.

§. 52.

Jeżeli ruchem kieruje lub ruch nadzornje osoba, której uzdolnienie w tym względzie nie zostało uznane, w takim wypadku może władza górnicza zażądać bezwłocznego jej oddalenia, a w razie potrzeby zastanowić ruch na tak długo, dopóki nie będzie przyjętą osoba uznana za uzdolnioną.

§. 53.

Za dotrzymanie urzędownie zatwierdzonego planu ruchu, jako też, o ile obecna ustawa nie wskazuje wyraźnie zobowiązaniego, za przestrzeganie ustaw i rozporządzeń dotyczących ruchu kopalń żywic ziemnych są odpowiedzialni kierownik ruchu i uprawniony do wydobywania, ten drugi jednak tylko o tyle, o ile dowodnie ponosi winę zaszłego przekroczenia.

Uprawniony do wydobywania odpowiada solidarnie z kierownikiem ruchu za ściągalsność kar pieniężnych, nałożonych na podstawie tej ustawy na kierownika ruchu kopalni.

§. 54.

Uprawniony do wydobywania, mieszkający za granicą, winien ustanowić pełnomocnika w kraju zamieszkałego i wskazać go władzy górniczej, który ma za niego wszystkie urzędowe doręczenia z wszelkimi skutkami prawnymi odbierać i tegoż wobec władz i zarządu kasy brackiej zastępować.

Jeżeli on na wezwanie Władzy górniczej tego obowiązku w ciągu 45 dni nie dopełni, może Władza górnicza aż do chwili wymienienia pełnomocnika przez uprawnionego do wydobywania ustanowić na niebezpieczeństwo i koszt tegoż ostatniego zastępcę do przyjmowania urzędowych doręczeń z wszelkimi skutkami prawnymi.

§. 55.

Obowiązkiem kierownika ruchu jest towarzyszyć delegatom Władzy górniczej, którzy z urzędu objeżdżają kopalnię i udzielać im na żądanie wyjaśnień o ruchu, o stosunkach robotniczych i służbowych i o wszelkich innych sprawach, podlegających nadzorowi Władzy górniczej.

§. 56.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany w oznaczonym czasie dostarczyć władzy górniczej zażądanych do użytku urzędowego wykazów statystycznych.

§. 57.

Odpowiedzialność ciążąca w myśl przepisów tej ustawy na uprawnionym do wydobywania jako też poręka za ściągalsność grzywien, nałożonych na kierownika ruchu jego kopalni (§. 53.), przechodzą w wypadku wydzierżawienia kopalni lub w razie oddania pewnych robót do wykonania

przedsiębiorcy na dzierżawcę kopalni, a za roboty oddane do wykonania przedsiębiorcy na przedsiębiorcę tych robót.

§. 58.

O każdej zmianie w posiadaniu kopalni żywie ziemnych ma nabywca, przy dołączeniu aktu nabycia, donieść Urzędowi górniczemu okręgowemu w ciągu 14 dni po objęciu kopalni, chociażby wpis jego nabycia do ksiąg zaraz nie mógł nastąpić.

Tak samo dzierżawca kopalni ma obowiązkiem donieść o tem Urzędowi górniczemu okręgowemu w przeciągu 14 dni po objęciu dzierżawy przy dołączeniu umowy o dzierżawę.

IV. O wspólnem prowadzeniu ruchu kopalni i o prawnych stosunkach współuczestników prawa wydobywania.

§. 59.

Stosunki prawne dwóch lub kilku współuczestników prawa wydobywania należy oceniać według umowy między nimi zawartej lub innego oświadczenia woli, a w braku tegoż według ogólnych przepisów ustawowych (§. 8. ustęp 1. ustawy państw. z 11. maja 1884).

§. 60.

Prawa do wydobywania minerałów żywicznych nie wolno bez zezwolenia Starostwa górniczego dzielić na udziały mniejsze jak jedna czterdziesta część całości.

Gdzie obecnie istnieje podział na mniejsze udziały, tam dalszy podział tych udziałów w księdze naftowej bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Skoro nastąpi połączenie mniejszych udziałów, to ich dalszy podział poniżej jednej czterdziestej części całości bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Jeżeli udział, którego nie wolno dalej dzielić, przypadnie w drodze spadku więcej osobom, a te się nie zgodzą, kto ma objąć udział za spłatą współinteresowanych, wówczas Sąd ma oznaczyć wartość szacunkową udziału i wystosować do reszty uczestników prawa wydobywania tudzież do wszystkich wierzycieli, którzy do tego czasu uzyskali prawo zastawu na dotyczącym udziale, uwiadomienie z podaniem ustalonej wartości szacunkowej, że wolno im w ciągu 4 tygodni, po doręczeniu tego zawiadomienia, w celu objęcia tego udziału w drodze kupna wnieść ofertę, która jednakże musi dosięgać przynajmniej wartości szacunkowej.

Z pomiędzy kilku ofert ma Sąd przyjmując ofertę najwyższą; pomiędzy równie wysokimi ofertami rozstrzyga pierwszeństwo wniesienia.

Jeżeli w ciągu 4-tygodniowego czasokresu nikt z interesowanych nie wnieśli stosownej oferty, wówczas udział ten ma być sprzedanym w myśl postanowień o dobrowolnej sprzedaży (§. 14. ustawy państw. z 9. stycznia 1907).

§. 61.

Kilku współuczestników pola naftowego może ułożyć swe prawne stosunki także na podstawie postanowień §§. 137. do 167. powszechnej ustawy górnicznej.

Podział majątku gwarectwa dopuszczalny jest jednak, odmiennie od §. 140. powszechnej ustawy górnicznej, tylko na 100 kuksów, a zamiast zanotowania założenia gwarectwa w księdze górnicznej w myśl §. 137. ustęp 2. powszechnej ustawy górnicznej, nastąpić winno zanotowanie w księdze naftowej (§. 8. ustęp 2 i 3 ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 62.

Postanowienia §. 187. powszechnej ustawy górnicznej o solidarnej odpowiedzialności współwłaścicieli wspólnego przedsiębiorstwa górniczego za wypełnienie obo-

wiązków ciężających na nich według ustawy górniczej mają być odpowiednio stosowane do uczestników prawa wydobywania minerałów żywicznych (§. 15. ust. państw. z 9. stycznia 1907).

§. 63.

We wszystkich wypadkach, w których kilka osób prowadzi kopalnię minerałów żywicznych, są one obowiązane, o ile ich zastępstwo nie jest unormowane ustawą, zamianować notaryalnie lub sądownie uwierzytelnionym dokumentem pełnomocnika, w kraju zamieszkałego, który jest uprawnionym do odbierania z pełnym prawnym skutkiem wszystkich do uczestników wystosowanych doręczeń urzędowych, jako też do zastępowania ich wobec władz i kasy brackiej (§. 8. ustęp 4. państw. ust. z 11. maja 1884). W razie niedopełnienia tego obowiązku w ciągu 45 dni na wezwanie Władzy górniczej, ma zastosowanie 2. ustęp §. 54.

Wezwanie do zamianowania wspólnego pełnomocnika ma być wystosowane do wszystkich uczestników, a ma być uważane za doręczone, jeżeli je przynajmniej dwóch uczestników otrzymało.

V. O stosunku uprawnionych do wydobywania do właścicieli gruntu.

§. 64.

Jeżeli do prowadzenia ruchu kopalni właściciela pola naftowego, a w szczególności do założenia dróg, mostów, kładek, kolei żelaznych, kanałów, koryt wodnych i wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, stawów, budów pomocniczych, budynków, maszyn, zbiorników, przewodów elektrycznych i transmisyj koniecznym jest użycie obcego gruntu, wówczas musi właściciel gruntu odstąpić go w tym celu właścicielowi pola naftowego, przyczem mają zastosowanie §§. 99. i 100. powszechnej ustawy górniczej.

Jeżeli interesowani nie mogą się pogodzić co do odstąpienia gruntu lub co do

wynagrodzenia, wówczas stosowane być ma postępowanie unormowane w §§. 101—103 powszechnej ust. górniczej (§. 20. państw. ust. z 9. stycznia 1907).

§. 65.

Przewidziane §. 64. niniejszej ustawy używanie obcego gruntu przyznaje się na czas istnienia wykazu poszukiwawczego pola naftowego tylko dla założenia dróg, mostów, kładek, koryt wodnych, wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, zbiorników, przewodów elektrycznych i transmisyj (§. 21. ustęp 2. państw. ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 66.

O ile nie ma osobnej umowy między stronami interesowanymi, zasady powszechnej ustawy górniczej mają zastosowanie co do wynagrodzenia za uszkodzenia powierzchni gruntu (§. 11. państw. ustawy z 11. maja 1884).

§. 67.

W braku innej umowy, stawianie budynków na polu naftowym (§. 2.) pomimo sprzeciwu właściciela pola naftowego jest o tyle tylko dopuszczalne, o ile prawidłowe poszukiwanie lub wydobywanie minerałów żywicznych przez to nie staje się niemożliwym lub istotnie utrudnionym.

To postanowienie nie narusza stosunków prawnych, ustalonych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

§. 68.

Do komisji w sprawie podań o pozwolenie na budowę na polu naftowym należy powoływać oprócz osób wymienionych w ustawach budowniczych także właściciela pola naftowego (a w razie gdy jest więcej uprawnionych, ich wspólnego pełnomocnika) i Urząd górniczy okręgowy.

Władza budowlana ma przed udzieleniem zezwolenia na budowę zasięgnąć opinii Władzy górniczej w tym kierunku

czy przeciwko zamierzonej budowie nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych, a w szczególności ze względów gospodarstwa społecznego, i na podstawie tego zapiniowania wydać kompetentne orzeczenie.

VI. O stosunku uprawnionych do wydobywania do ich urzędników, dozorców i robotników, jak też o kasach brackich.

§. 69.

Postanowienia IX. rozdziału (§§. 200. do 209.) powszechnej ustawy górniczej „O stosunku posiadaczy kopalń do swych urzędników i robotników“ i odnoszące się do nich §§. 247. i 248. powszechnej ustawy górniczej — §§. 206. i 248. w brzmieniu, ustalonym ustawą z 3. maja 1896, Dz. u. p. Nr. 75 — następnie ustawa z 21. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 115, o zatrudnianiu młodocianych robotników i kobiet, tudzież o czasie trwania pracy dziennej i o spoczynku niedzielnym w górnictwie mają zastosowanie także do wydobywania minerałów żywicznych (§. 18. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 70.

Postanowienia X. rozdziału powszechnej ustawy górniczej „O kasach brackich“ mają zastosowanie do wydobywania minerałów żywicznych z tem ograniczeniem, że tylko dla tych kopalni, których przedmiotem jest wydobywanie wosku skalnego (ozokerytu, wosku ziemnego) i asfaltu, istnieć albo założone być muszą kasy brackie, urządzone stosownie do przepisu ustaw z 28. lipca 1889 Dz. u. p. Nr. 127, z 17. stycznia 1890 Dz. u. p. Nr. 14, z 30. grudnia 1891 Dz. u. p. Nr. 3 z r. 1892, z 17. września 1892 Dz. u. p. Nr. 178.

Natomiast należy do robotników, dozorców i urzędników, zatrudnionych w kopalniach nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy), stosować postanowienia ustaw z 28. grudnia 1887 Dz. u. p.

Nr. 1, ex 1888 i z 30. marca 1888 Dz. u. p. Nr. 33 o ubezpieczeniu od wypadków i na wypadek choroby.

Minister rolnictwa zostaje upoważniony po wysłuchaniu Wydziału krajowego, w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych ponownie zastosować w drodze rozporządzenia postanowienia X. rozdziału powszechnej ustawy górniczej, względnie ustaw o kasach brackich, także na kopalnie nafty, jeżeliby w stosunkach tych przedsiębiorstw taka zaszła zmiana, że to zarządzenie byłoby w interesie osób tamże zatrudnionych (§. 19. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

VII. O nadzorze władz górniczych nad kopalniami żywie ziemnych i postępowaniu tych władz.

§. 71.

Poszukiwanie minerałów żywicznych, o ile się odbywa szybem, sztolnią albo wierceniem (§. 30.) jako też wydobywanie tych minerałów, wraz z wszystkimi do tego służącymi urządzeniami przedsiębiorstwa, podlega nadzorowi policyjnemu władz górniczych, które są powołane do załatwiania spraw, przekazanych im tą ustawą i które wydawać mają potrzebne rozporządzenia, by zapewnić sobie wykonanie poczynionych zarządzeń.

Jeżeli obecna ustawa nie innego nie postanawia, stanowi pierwszą instancję władz górniczych urząd górniczy okręgowy.

Postępowanie władz górniczych normują §§. 226. do 234. powszechnej ustawy górniczej ze zmianami poczynionymi ustawą z 21. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 77 i §. 89. niniejszej ustawy.

§. 72.

Policyjny nadzór władz górniczych rozciąga się na bezpieczeństwo robót kopalnianych, pieczę nad życiem i zdrowiem robotników, na ochronę powierzchni gruntu

w interesie bezpieczeństwa osób, mienia i publicznej komunikacji i na zabezpieczenie przeciw szkodliwemu dla ogółu oddziaływaniu kopalni.

§. 73.

Starostwo górnicze wydać może dla całego swego okręgu administracyjnego lub dla poszczególnych części tegoż rozporządzenia policyjne, dotyczące się przedmiotów w §. 72. określonych.

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Przed wydaniem takich rozporządzeń ma Starostwo górnicze dać Radzie naftowej (§. 81.) sposobność do objawienia swego zdania o nich.

§. 74.

W razie spostrzeżenia stanu nieodpowiadającego wymogom bezpieczeństwa winna władza górnicza, w miarę okoliczności z przybraniem znawców, oznaczyć sposób, w jaki, i czas, w którym ten stan ma być usunięty, albo też, jeżeli zachodzi tego potrzeba, natychmiast zarządzić usunięcie tego stanu na koszt uprawnionego do wydobywania.

Władza górnicza ma prawo na ten cel żądać od uprawnionego do wydobywania zaliczek pieniężnych, a w razie potrzeby ściągnąć je w drodze politycznej egzekucyi.

§. 75.

Jeżeli w kopalni zachodzi niebezpieczeństwo w kierunkach w §. 72. wskazanych, lub wydarzy się, czy to wewnątrz kopalni czy na powierzchni nieszczęśliwy wypadek, który spowodował śmierć lub ciężkie uszkodzenie jednej lub więcej osób, natenczas władza górnicza przeprowadzi z przybraniem, w razie potrzeby, politycznej władzy powiatowej potrzebne dochodzenia i wyda odpowiednie zarządzenia policyjne.

W razie niebezpieczeństwa zwłoki, ma władza, której siedziba jest bliższą miejsca wypadku, lub ta, która o niebezpieczeństwie lub wypadku pierwszej otrzymała wiadomość, poczynić zarządzenia nie cierpiące zwłoki i mieć staranie o bezzwłoczne tychże wykonanie. Co do dalszych zarządzeń należy postępować według przepisu w poprzednim ustępie wskazanego.

§. 76.

Policyjne zarządzenia wydane na podstawie §§. 71., 74. i 75. należy oznajmić uprawnionemu do wydobywania i kierownikowi lub ich zastępcy, przez doręczenie rozporządzenia władzy.

Jeżeli kopalnia żywie ziemnych jest wdzierżawioną albo wykonanie pewnych robót oddane jest przedsiębiorcy, natenczas zamiast uprawnionego do wydobywania zawiadomić należy o wydanych zarządzeniach dzierżawcę kopalni, względnie przedsiębiorcę robót.

W razie niebezpieczeństwa zwłoki wystarcza pisemny nakaz delegata władzy do kierownika albo tegoż zastępcy.

Delegat władzy górniczej udziela tego nakazu przez wpisanie do księgi objazdowej, która utrzymywaną być ma w tym celu na każdej kopalni.

Jeżeli zachodzi potrzeba obwieszczenia robotnikom, należy je odczytać i wywiesić w stosownem miejscu.

§. 77.

Wszelkie koszty wykonania zarządzeń i zleceń, wydanych na podstawie §§. 71, 74 i 75 tej ustawy, ponosi uprawniony do wydobywania kopalni, — jeżeli się wykonanie wydanych zarządzeń okazało potrzebnem z powodu wydarzeń, określonych w §. 75., natenczas zastrzega się uprawnionemu do wydobywania regres do tych, którzy ponoszą winę nieszczęśliwego wypadku.

Jeżeli kopalnia żywie ziemnych jest wdzierżawioną albo wykonanie pewnych

robót oddanem jest przedsiębiorcy, natomiast przysługuje ten regres dzierżawcy kopalni, a względnie przedsiębiorcy robót.

§. 78.

Robotników i środków pomocniczych potrzebnych do wykonania tych zarządzeń (§§. 71, 74 i 75) ma dostarczyć uprawniony do wydobywania.

W razie nieszczęśliwych wypadków albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa właściciele sąsiednich kopalń obowiązani są do niesienia pomocy.

§. 79.

Gdy na kopalni zajdzie niebezpieczeństwo ze względu na przedmioty w §. 72. określone, winien kierownik ruchu albo jego zastępca donieść o tem bezzwłocznie władzy górniczej, politycznej władzy powiatowej i miejscowej policji.

Tak samo należy donieść, jeżeli w podziemiu albo na powierzchni kopalni zajdzie wypadek nieszczęśliwy, który stał się przyczyną śmierci lub ciężkiego uszkodzenia jednej lub więcej osób.

§. 80.

Do kopalń żywie ziemnych ma odpowiednie zastosowanie §. 224. powszechnej ustawy górniczej, według którego w razie, gdyby bezpieczeństwo albo dalszy byt kopalni były zagrożone wskutek niendolności kierownika, władze górnicze są uprawnione aż do usunięcia tego stanu niewłaściwego przez interesowanego właściciela kopalni ustanowić na koszt i niebezpieczeństwo tegoż ukwalifikowanego kierownika ruchu, a w razie potrzeby udać się do władzy politycznej o użycie środków przymusowych.

VIII. O Radzie naftowej.

§. 81.

Dla wydania opinii w kwestjach, dotyczących technicznego ruchu kopalń mine-

ralów żywiecznych, a w szczególności środków ostrożności, jakich przytem przestrzegać należy celem zapobieżenia niebezpieczeństwu dla osób i mienia, wreszcie w kwestjach popierania górnictwa pod względem ekonomiczno-społecznym, ustanawia się przy Starostwie górniczem Radę naftową.

Rada naftowa składa się ze Starosty górniczego i z 11 członków: dwóch członków deleguje Wydział krajowy, siedmiu wybierają te zawodowe stowarzyszenia, które na każdy okres funkcyonowania oznacza Minister rolnictwa, dwóch członków mianuje Minister rolnictwa.

Przewodniczącym jest Starosta górniczy albo w razie przeszkody zastępca przez niego oznaczony. Ich uznaniu pozostawia się przyzwać do obrad od wypadku do wypadku, także innych ekspertów, a pomiędzy nimi także robotników.

Rada naftowa zbiera się na zaproszenie Starosty górniczego w miarę potrzeby, ale conajmniej raz jeden w każdym roku kalendarzowym.

Koszta posiedzeń Rady naftowej pokrywane będą ze środków krajowych.

Bliższe postanowienia o składzie, urzędzeniu i zakresie działania Rady naftowej wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia po wysłuchaniu Wydziału krajowego.

IX. O karach za przekroczenia przepisów ustawy naftowej.

§. 82.

Karanie za przekroczenia przepisów tej ustawy przysługuje Starostwu górniczemu, a w ostatniej instancji Ministerstwu rolnictwa, o ile do tych przekroczeń nie mają zastosowania postanowienia powszechnej ustawy karnej.

§. 83.

Odmówienie delegatowi władzy górniczej, objeżdżającemu kopalnię w chara-

kterze urzędowym, żądanych przezeń wyjaśnień w sprawach górniczej policyi o ruchu kopalni, o stosunkach robotniczych i o stosunkach służbowych (§. 55) jak też niedostarczenie we właściwym czasie pomimo wydanego upomnienia wykazów statystycznych, które w myśl §. 56 przedłożyć się powinno, karane będą grzywną od 10 do 100 koron.

§. 84.

Grzywnie od 20 do 100, a w razie powtórzenia się do 200 kor. podlegają:

1. objęcie kierownictwa ruchu albo dozoru bez poprzedniego uznania uzdolnienia przez Władzę górniczą (§. 39);

2. zastanowienie ruchu bez poprzedniego albo w razie nieprzewidzianych wypadków bez następnego doniesienia (§. 36);

3. zaniedbanie sporządzenia albo prawidłowego uzupełnienia, jako też przedłożenia przepisanych map, profilów i dzienników wiertniczych (§. 37);

4. zaniedbanie doniesienia o oddaniu pewnych robót przedsiębiorcy (§. 30), również zaniechanie doniesienia o pośrednim nabyciu albo wydzierżawieniu kopalni żywic ziemnych (§. 58);

5. nieprowadzenie księgi objazdowej (§. 76).

§. 85.

Grzywnie od 50 do 200 a w razie powtórzenia się aż do 400 kor. podlega:

1. prowadzenie ruchu bez poprzedniego doniesienia (§. 30);

2. prowadzenie ruchu bez planu ruchu albo przed urzędowym zatwierdzeniem tegoż (§§. 32 i 33). Oprócz tego winna władza górnicza w wypadkach 1 i 2 ruch kopalni natychmiast zastanowić;

3. samowolne odstępowanie od urzędownie zatwierdzonego planu ruchu bez doniesienia o tem we właściwym czasie (§. 34);

4. dalsze prowadzenie ruchu, pomimo że go władza górnicza zastanowiła (§. 35);

5) ruch bez ustanowienia uznanego, odpowiedzialnego kierownika ruchu albo uznanego dozorey ruchu i przyjęcie do kierownictwa i dozoru kopalni takich osób, których władzy górniczej nie wymieniono, albo których uzdolnienia ta władza nie uznała (§§. 38. do 52);

6. zaniechanie doniesienia obwieśzczenia górniczo - policyjnego zarządzenia (§. 76);

7. zaniechanie doniesienia o zaszłym niebezpieczeństwie albo o nieszczęśliwym wypadku na kopalni (§. 79);

8. odmówienie pomocy w nieszczęśliwych wypadkach albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa (§. 78).

§. 86.

Przekroczenie rozporządzeń górniczo-policyjnych wydanych przez Starostwo górnicze (§. 73), albo zarządzeń górniczo-policyjnych, wydanych na podstawie §§. 71, 74 i 75, karane będą grzywną od 10 do 200, a w razie powtórzenia się do 400 koron.

§. 87.

Jeżeli uprawniony do wydobywania (dzierżawca, przedsiębiorca, §. 57) albo kierownik nie wykona w odpowiednim terminie poszczególnych, prawomocnych, przez Władzę górnicze we wykonywaniu nadzoru nad kopalniami żywic ziemnych wydanych poleceń, można ich do tego zniewolić grzywną od 10 do 200 koron.

§. 88.

O nałożeniu grzywny zawiadomić należy ukaranych, a jeżeli grzywna nałożona została z powodu nieprzestrzegania zarządzeń, mających na celu bezpieczeństwo, dodać należy do zawiadomienia także wezwanie, by się postarano o przestrzeganie zarządzeń bezpieczeństwa.

Jeżeli wydanych zarządzeń nie wykonano i zajdą warunki w §§. 20. i 21. przewidziane, natenczas wyda Starostwo górnicze orzeczenie na odjęcie pola naftowego, a względnie na odjęcie uprawnienia do wydobywania.

§. 89.

Nalożone grzywny mają być uiszczone w Starostwie górniczem i wpływają do kasy brackiej odnośnej kopalni, a jeżeli według przepisów niniejszej ustawy (§. 70) piema kasy brackiej na kopalni, wpływają do tej kasy chorych, w której ubezpieczeni byli na wypadek choroby robotnicy na kopalni zatrudnieni.

Grzywny, zebrane w Starostwie górniczem stosownie do przepisu §. 51. ust. z 17. grudnia 1884, Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 35 ex 1886 albo stosownie do postanowień regulaminów służbowych, przydzieli Ministerstwo rolnictwa tym kasom chorych w stosunku na nie przypadającym, w których okręgu znajdują się kopalnie, na których zaszyły karane przekroczenia.

X. Postanowienia przejściowe.

§. 90.

O ile przy wejściu w życie niniejszej ustawy prawo wydobywania minerałów żywicznych wpisane jest do księgi gruntowej, należy z urzędu otworzyć dla tego prawa wykaz w księdze naftowej podług następujących postanowień:

Jeżeli według potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, do którego się Sąd najprzód ma udać, istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie jest stwierdzonem, utworzony będzie wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego).

Opiewa wyjaśnienie Urzędu górniczego okręgowego w ten sposób, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne przy-

puszczać można, natenczas utworzonym będzie wykaz pola naftowego poszukiwawczego.

Oświadczy zaś Urząd górniczy okręgowy, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie nie jest ani stwierdzone ani przypuszczalne, natenczas oznaczy się wykaz specjalnie jako „niepotwierdzony“. Zresztą mają do niepotwierdzonych wykazów i do wpisanych do nich pól naftowych zastosowanie postanowienia wydane dla pól naftowych poszukiwawczych.

O ile do udzielenia urzędowego wyjaśnienia Urzędu górniczego okręgowego potrzebne są oględziny na miejscu, ponosić ma koszta. temi oględzinami spowodowane, uprawniony do wydobywania.

Przeniesienie z księgi gruntowej wpisów, odnoszących się do stosunku uprawnienia naftowego, ma nastąpić podług tej zasady, że uprawnienie do wydobywania przedstawia się jako rzecz nieruchoma i w księdze naftowej traktowanem być ma na równi z prawem własności, następnie, że zobowiązanie do powtarzających się świadczeń w myśl §. 13., dla którego to zobowiązania w księdze gruntowej wpisana jest hipoteka kancyjna, wpisana być ma do księgi naftowej jako ciężar rzeczowy, jeżeli uprawniony do poboru o to prosi, a zobowiązany jako też wierzyciele wpisani na uprawnieniu do wydobywania po hipotece kancyjnej na to się godzą.

Prawa obciążające, wpisane do księgi gruntowej na nieruchomości, z pierwszeństwem przed prawami naftowemi, przeniesie należy w braku innej umowy przy odpowiedniem zastosowaniu ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., i §. 7. niniejszej ustawy, na pole naftowe z tym dodatkiem, że pole naftowe tylko pomocniczo o tyle odpowiada za wzmiankowane prawa obciążające, o ile wierzyciele nie znajdą zaspokojenia w nieruchomości.

W myśl §. 8. ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., może właściciel nieruchomości albo właściciel pola naftowego spła-

cić wierzyciela pretensyi, która ma być przeniesioną. Jeżeli zapłatę skutecznia właściciel pola naftowego, ma prawo żądać odstąpienia prawa przysługującego wierzycielowi (§. 1423. powszechnej księgi ustaw cywilnych).

Co do sposobu przeniesienia przesłuchać należy osoby interesowane.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych dochodzeń i przesłuchań ma Sąd orzec o odłączeniu w księdze gruntowej prawa wydobywania od prawa własności, o utworzeniu wykazu w księdze naftowej i o wpisach do tego wykazu skutecznici się mających, tudzież o sprostowaniu i wykreśleniu wpisów, które już więcej nie powinny znajdować się w księdze gruntowej.

Przy prawach wydobywania żywicy ziemnych oddzielonych od własności gruntu z czasowem ograniczeniem albo pod warunkiem rozwiązującym, odpowiada także prawo powrotu właściciela nieruchomości za prawa obciążające, wpisane na nieruchomości, a poprzedzające prawa naftowe, w miarę ich porządku hipotecznego. Nie można jednak prowadzić egzekucyi na prawo powrotu przed wejściem w życie tego prawa (§. 23. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 91.

Przy czynnościach urzędowych, przepisanych w §. 90., ma Sąd zbadać przez zasięgnięcie potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, czy utworzyć się mające pole naftowe tworzy samo dla siebie kopalnię żywicy ziemnych lub też czy jest tylko częścią składową kopalni żywicy ziemnych, złożonej z kilku pól naftowych. — W ostatnim wypadku względem pól naftowych w związku ze sobą będących nastąpi urządowanie przepisane w §. 12. ustęp 1.

W ten sam sposób postępować należy względem pól naftowych, które z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy już istnieją w księdze naftowej (§. 24. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 92.

Względem wykazów księgi naftowej, utworzonych podług §. 90. mają odpowiednie zastosowanie postanowienia §. 8. o obowiązku przedłożenia planu sytuacyjnego i podania nazwy pola naftowego. — Jeżeli uprawniony do wydobywania nie przedłoży potrzebnego planu sytuacyjnego, natenczas ma się o niego postarać Sąd na koszt uprawnionego do wydobywania.

§. 93.

Według §. 25. ustawy z 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7. są w postępowaniu podług §. 90. niniejszej ustawy krajowej wolne od stempla i opłat podania, protokoły, załączniki, wygotowania urzędowe i wpisy do księgi gruntowej, tudzież umowy stron co do przemiany hipoteki kaucyjnej na ciężar rzeczowy, o ile one są przeznaczone tylko do przeprowadzenia tego postępowania. Korespondencye w tem postępowaniu w stosunkach między Sądami a interesowanymi stronami wolne są od opłaty pocztowej.

§. 94.

Prawo wydobywania minerałów żywiczych, wpisane do ksiąg gruntowych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, uważać należy pod względem pozbywania i obciążenia, także przed utworzeniem wykazu pola naftowego (§. 90.), jako samodzielny przedmiot majątkowy z prawnym przedmiotem rzeczy nieruchomej (§. 2. ostatni ustęp).

Co do egzekucyi na prawa, o których jest mowa w poprzednim ustępie, obowiązuje postanowienie §. 23. (§. 26. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

XI. Postanowienia końcowe.

§. 95.

Ta ustawa wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia, o ile nie zawiera postano-

wień, przejętych z ustawy z 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71. i 9. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 7.

Z tym dniem tracą moc obowiązującą postanowienia ustawy z 17. grudnia 1884, Dz. u. kr. Nr. 35 ex 1886, z jedynym wyjątkiem, w ostatnim ustępie §. 31. tej ustawy oznaczonym.

§. 96.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i skarbu.

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, ażeby z początkiem przyszłej kadencji przedstawił Radzie państwa projekt uregulowania należności od umów, dotyczących prawa wydobywania minerałów żywicznych i połączonych z tem prawem innych uprawnień w ten sposób, ażeby skala wymiaru należności nie przekraczała obecnie obowiązującej stopy łącznych należności $1\frac{1}{4}\%$ i żeby dotycząca nowela należnościowa miała moc obowiązującą wstecz, od dnia 17. stycznia 1907 tudzież ażeby wydał władzom skarbowym odpowiednie polecenie, by aż do ustawodawczego uregulowania w mowie będącej sprawy wstrzymały definitywne wymiary dotyczących należności.

Tą nowelą należnościową należy także objąć postanowienia, któreby uchylili obecną niedogodność i szkodliwość systemu wymiarowego w dziedzinie kopalnictwa naftowego, pozwalającego kilkakrotnych reasumcy i dodatkowych wymiarów.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Buynowski, zgłaszając poprawkę do §. 31, jako nowy §. 31 a).

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Przemawia p. Kolischer.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że jeżeli się temu nikt nie sprzeciwi, będzie otwierał rozprawę tylko przy tych paragrafach, do których zgłoszono poprawki, a paragrafy inne bez otwierania rozprawy będzie poddawać łącznie pod uchwałę Izby.

Izba nie sprzeciwia się temu formalnemu postępowaniu.

Na zapytanie Marszałka oświadcza p. Buynowski, iż oprócz poprawki, zgłoszonej już przez niego w rozprawie ogólnej do §. 31, zgłasza jeszcze poprawki do §§. 51. i 68, p. Schätzel zaś zgłasza poprawkę do §. 42.

Sprawozdawca czyta:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem żywice ziemne, w szczególności nafta (olej ziemny, olej skalny, petroleum, ropa), wosk skalny (ozokeryt, wosk ziemny), asphalt, jako też minerały, które dla zawartości żywie ziemnych (bitumu) mogą służyć do użytku, ulegają, z wyjątkiem bitumienicznych węgli kamiennych, prawu rozporządzalności właściciela gruntu (§. 1. ust. 1. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Niniejsza ustawa nazywa te minerały minerałami żywicznymi, kopalnie nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy) kopalniami oleju ziemnego, a kopalnie innych minerałów żywicznych kopalniami wosku ziemnego.

Uprawnienia górnicze na minerały żywiczne, nadane już na podstawie przepisów górniczych, utrzymuje się w mocy i ma do tychże zastosowanie powszechna ustawa górnicza z 23. maja 1854 Dz. u. p. Nr. 146

(§. 1. ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

II. O prawie wydobywania i o polach naftowych.

§. 2.

Co do nieruchomości, które stanowią przedmiot wykazu księgi gruntowej, jako też co do oznaczonych części takich nieruchomości, prawo wydobywania minerałów żywicznych (kopalin, żywicę ziemną zawierających), może być odłączone od prawa własności.

Odłączenie prawa wydobywania skutecznia się przez sądownie lub notaryalnie uwierzytelnione oświadczenie właściciela, że prawo wydobywania minerałów żywicznych ma być odłączone od dotyczącego gruntu i przez otwarcie dla odłączyć się mającego prawa wydobywania wykazu w osobnej księdze publicznej, księdze naftowej.

Ta powierzchnia gruntu, co do której odłącza się prawo wydobywania, nazywa się polem naftowym.

Otwarcie wykazu w księdze naftowej skutecznia się na podstawie wspomnianego oświadczenia właściciela i urzędowego świadectwa urzędu górniczego okręgowego, którem albo potwierdzono, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie jest stwierdzonem, albo też poświadczono, że istnienie takich minerałów w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne przypuszczać można.

Według tego, jak urzędowe świadectwo opiewa, nazywe się pole naftowe w pierwszym wypadku „polem naftowym wytwórczem (produkcyjnym)“, w drugim wypadku „polem naftowym poszukiwawczem“; wykaz pola naftowego produkcyjnego ma być szczegółowo oznaczonym jako „wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego)“, zaś pola naftowego poszukiwawczego jako

„wykaz pola naftowego poszukiwawczego“.

Odłączone prawo wydobywania stanowi samoistny przedmiot majątkowy i posiada prawny przymiot rzeczy nieruchomości. Może ono aktami prawnymi między żyjącymi i na wypadek śmierci być pozbytem i obciążonem. Nabycie, przeniesienie, ograniczenie i zniesienie praw rzeczowych na odłączonem prawie wydobywania skutecznia się przez wpisanie do księgi naftowej (§. 1. ustęp 1 i 3 do 7 ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 3.

Prawo wydobywania minerałów żywicznych, przyznane przez właściciela nieruchomości komu innemu, nabywa się tylko przez wpis do księgi naftowej.

W braku innej umowy prawo wydobywania tych minerałów obejmuje także prawo ich poszukiwania.

Prawo wydobywania obejmuje także wyłączne prawo rozporządzania gazami wywiązującymi się przy poszukiwaniu i wydobywaniu minerałów (§. 2. ustawy państwowej z dnia 9. stycznia 1907).

§. 4.

Do księgi naftowej, do wpisów w niej skutecznie się mających i do postępowania, którego przestrzegać należy w sprawach księgi naftowej, należy odpowiednio stosować powszechną ustawę o księgach gruntowych z 25. lipca 1871, Dz. ust. państw. Nr. 95 (§. 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Do wewnętrznego urządzenia ksiąg naftowych należy odpowiednio stosować postanowienia ustawy z 20. marca 1874 Nr. 29. Dz. u. kr. o wewnętrznym urządzeniu ksiąg gruntowych (§§. 3. do 13.) z uwzględnieniem §. 18. niniejszej ustawy. Bliższe w tej mierze postanowienia wydane będą w drodze rozporządzenia.

§. 5.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego pod względem dopuszczalności wpisów i skuteczności wpisanych praw stoi na równi z wykazem pola naftowego produkcyjnego (§. 3. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 6.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego należy na prośbę uprawnionego do wydobywania (właściciela pola naftowego) lub któregoś z interesowanych, posiadającego prawo hipoteczne na własności pola naftowego, przemienić na wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), jeżeli przedłożonem będzie wspomniane w §. 2. ustęp 4. urzędowe potwierdzenie Urzędu górniczego okręgowego, że istnienie minerałów żywiczych w dotyczącem polu naftowem jest stwierdzone (§. 4. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 7.

Przy odłączeniu prawa wydobywania minerałów żywiczych od prawa własności gruntu, należy odpowiednio stosować przepisy ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18 w ten sposób, że sprzeciwienie się wierzyciela tabularnego zamierzonemu odłączeniu może Sąd hipoteczny uznać jako bezskuteczne, jeżeli według urzędowego poświadczenia Urzędu górniczego okręgowego utworzyć się mające pole naftowe samo dla siebie lub w połączeniu z innymi naftowymi terenami, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni minerałów żywiczych nabył lub umową sobie zapewnił, odpowiada przepisom §. 31. tej ustawy o wymiarze powierzchni kopalni minerałów żywiczych i jeżeli przez to odłączenie bezpieczeństwo wierzitelności, z powodu której wniesiono sprzeciw według postanowień §. 1374. powszechnej księgi ustaw cywilnych, nie jest zagrożone.

Urząd górniczy okręgowy, wydając poświadczenie, ma zawsze uwzględniać cały

wymiar powierzchni odnośnego terenu naftowego, chociażby ten teren należał do stanu posiadłości kilku ciał hipotecznych.

§. 8.

Do podania o odłączenie, które w myśl §. 13. ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18, ma być wniesione do władzy tabularnej, należy dołączyć plan sytuacyjny w rozmiarze katastralnym sporządzony i uwierzytelniony przez autoryzowanego ze strony władz rządowych prywatnego technika. Plan ten obejmować ma granice pola naftowego, przedmioty na powierzchni, potrzebne do oryentowania się, południk i jeżeli na podstawie odnośnego podania ma być utworzony wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), także i punkt odkrywki minerału. Oprócz tego należy podać nazwę, pod którą pole naftowe ma być w księdze naftowej zapisane.

Jeżeli przy odłączeniu prawa wydobywania istnienie minerałów żywiczych nie było jeszcze stwierdzone, a gdy stosownie do §. 6. tej ustawy następnie wniesiono podanie o przemianę wykazu pola naftowego poszukiwawczego na wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego), należy punkt odkrywki minerału oznaczyć na dołączyć się mającym do podania o przemianę wykazu planie sytuacyjnym, sporządzonym w rozmiarze katastralnym.

Dokładność tych planów sytuacyjnych musi być potwierdzoną przez Władzę górniczną co do oznaczenia granic pola, a jeżeli na planie ma być odpowiednio do powyższych postanowień uwidoczniiony punkt odkrywki, także i co do oznaczenia tego punktu.

§. 9.

Na podstawie sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionego oświadczenia można dwa lub więcej graniczących ze sobą pól naftowych złączyć w księdze naftowej, jeżeli dotyczące pola naftowe nie są obciążone prawami rzeczowemi lub dostarczono

dowodu zezwolenia posiadających prawo rzeczowe.

W ostatnim wypadku musi być także przedłożona umowa z posiadaczami prawa rzeczowe, misnowicie co do porządku, w jakim przejść mają ciężary na złączone pole w tym razie, jeżeli złączone pole naftowe ma przejść na własność jednej fizycznej lub moralnej osoby (gwarectwa, towarzystwa akcyjnego i t. d.), a zatem tylko jako całość ma być obciążone, a na poszczególnych polach naftowych ciężką rozmaite prawa rzeczowe lub te same prawa rzeczowe, lecz w innym porządku, we wszystkich innych wypadkach zaś umowa co do stosunku udziałów, w jakim uczestniczyć ma każde poszczególne pole naftowe w ciężarach pola powstać mającego przez złączenie w księdze naftowej.

Wierzyciele, którzy wnoszą sprzeciw przeciw złączeniu względnie przeciw umowie zawartej z większością posiadaczy prawa rzeczowego co do stopni pierwszeństwa lub stosunku udziałów, muszą, jeżeli ich wierzytelność wpisana jest z pewnym co do kwoty oznaczonym kapitałem, przyjąć spłatę nawet wtenczas, gdy termin spłacenia ich wierzytelności jeszcze nie nadszedł; wszelako zastrzega się dla nich osobiste prawo do wynagrodzenia szkody przez przedwczesną spłatę poniesionej (§. 5. nst. państw. z 11. maja 1884).

§. 10.

Do realnego podziału pola naftowego i wymiany części pól pomiędzy graniczącymi ze sobą polami naftowymi ma odpowiednie zastosowanie ustawa z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18. Wymaganego według §§. 9. i 10. tej ustawy dowodu, że przez wymianę zostanie osiągnięte zaokrąglenie lub lepsze zagospodarowanie posiadłości osób uskuteczniających wymianę, dostarczyć należy przez przedłożenie w tej mierze urzędowego poświadczenia Starostwa górniczego (§. 6. ust. państwowej z 11. maja 1884).

§. 11.

Do podania o złączenie dwóch lub kilku graniczących ze sobą pól naftowych, albo o realny podział pola naftowego lub o wymianę części pól pomiędzy graniczącymi ze sobą polami naftowymi, które to podanie wnieść należy do właściwej władzy tabularnej, musi być dołączony plan sytuacyjny pola złączyć lub podzielić się mającego lub też części pól przedmiotem zamiany będących, w rozmiarze katastralnym sporządzony i uwierzytelniony przez autoryzowanego ze strony władz rządowych technika prywatnego. Dokładność tego planu sytuacyjnego musi być co do podania granic pola potwierdzoną przez Władzę górniczą.

Jeżeli chodzi o złączenie lub podział, wymienić należy w podaniu także nazwę, pod którą złączone pole lub oddzielona część pola wpisana być ma do księgi naftowej.

§. 12.

Gdy chodzi o kopalnie minerałów żywicznych, które składają się z kilku, do różnych właścicieli należących pól naftowych, winien Sąd, na podstawie potwierdzenia urzędu górniczego okręgowego, łączność tych pól naftowych, jeżeli one nie są według §. 9. tej ustawy w księdze złączone, uwidocznic z urzędu we wszystkich odnośnych wykazach księgi naftowej.

Właściciele pól naftowych, którzy zawarli pomiędzy sobą umowy, normujące wzajemny stosunek prawny, są obowiązani postarać się o wpis istotnych postanowień kontraktu do księgi naftowej. W razie ociągania się, mają być odpowiednio zastosowane postanowienia §. 3. ustawy z 23. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 82.

We wszystkich wypadkach przeniesienia własności pola naftowego, które należy do kopalni żywie ziemnych, składającej się z kilku pól naftowych, wstępuje nabywca w prawa i obowiązki swego poprze-

dnika, wypływające ze stosunku umowy (§. 6. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 13.

Przyjęte przez uprawnionego do wydobywania zobowiązania do powtarzających się świadczeń cyfrowo lub procentowo oznaczonych udziałów użytkowania żywie ziemnych lub ich wartości podlega jako ciężar realny wpisowi do księgi naftowej.

Prawo wypływające z ciężaru realnego może być pozbyte lub obciążone.

Jeżeli ciężar realny polega na świadczeniach w naturze, natenczaż do egzekucyi na ten ciężar stosowane być mają postanowienia §§. 331. do 340. ordynacyi egzekucyjnej w ten sposób, że przy odpowiednim zastosowaniu §. 320. ordynacyi egzekucyjnej dla wykonać się mającej wiarygodności ma być w księdze naftowej zainstabulowane prawo zastawu lub zanotowana wykonalność (§. 7. ust. państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 14.

Właściciel nieruchomości, może prawo wydobywania minerałów żywicznych przyznane komu innemu i od prawa własności gruntu odłączone, ograniczyć na pewien okres czasu lub uczynić zawisłym od warunku rozwiązującego.

Przy wpisie prawa wydobywania musi być równocześnie wpisane czasowe ograniczenie, z oznaczeniem dnia kalendarzowego, końcowego terminu, albo warunek rozwiązujący wraz z prawem powrotu (kaduka) właściciela nieruchomości.

Także do takich ograniczonych praw wydobywania mają zastosowanie postanowienia końcowego ustęp §. 2. (§. 8. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 15.

Jeżeli własność pola naftowego zgąśnie przez upływ umówionego czasu, należy

ją na żądanie właściciela nieruchomości wykreślić wraz ze wszystkimi do niej się odnoszącymi ciężarami i ewentualnymi wpisami w wykazie hipotecznym danej nieruchomości, które były spowodowane prawem wydobywania.

W ten sam sposób należy postąpić względem własności pola naftowego podlegającego warunkowi rozwiązującemu, jeżeli jej wygaśnięcie wskutek ziszczenia się tego warunku zostanie udowodnione albo przez zgodne oświadczenie właściciela pola naftowego i właściciela nieruchomości lub przez wyrok sądowy. Jeżeli jednak na wykreślić się mającem polu naftowym są wpisane prawa osób trzecich, to do wykreślenia potrzebne jest także zezwolenie tych osób interesowanych, lub wydany przeciw nim wyrok sądowy. Jeżeli z podaniem o wykreślenie nie przedłożono dowodu zezwolenia tych osób interesowanych, wówczas sąd winien wyznaczyć audyencyę celem odebrania od nich oświadczeń lub oznaczyć im stosowny termin do oświadczenia się na piśmie i zwrócić ich uwagę na to, że ci, którzy na audyencyi lub w wyznaczonym terminie nie podniosą zarzutów przeciw wykreśleniu, uważani będą za zgadzających się (§. 9. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 16.

Postanowienia §§. 14. i 15. mają być odpowiednio zastosowane w tych wypadkach, w których prawo wydobywania, przez właściciela nieruchomości odstąpione, przeniesionem zostaje dalej przez uprawnionego do wydobywania na pewien oznaczony okres czasu lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 10. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 17.

Posiadający prawo powrotu (kaduka), może zastrzeżone prawo wydobywania i przed jego powrotem ważnie dalej przenieść i zastrzedz sobie zabezpieczenie w księdze

naftowej wzajemnych zobowiązań nabywcy, o ile one nadają się do wpisu, ale tak jedno jak i drugie z tem ograniczeniem, które w kontrakcie wyraźnie musi być wymienione, że akt prawny staje się skutecznym dopiero z chwilą wejścia w życie prawa powrotu.

Z wyjątkiem tego wypadku jest niedopuszczalnym tworzenie nowych praw, obciążających prawo powrotu, przed wejściem w życie tego prawa powrotu (§. 12. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 18.

Dla prawa powrotu przysługującego właścicielowi nieruchomości i dla odnośnych wpisów ma być w wykazach księgi naftowej założona osobna karta, która będzie oznaczoną literą D.

§. 19.

Przedłożenie czasowo ograniczonej własności pola naftowego ma być wpisane do księgi naftowej z oznaczeniem dnia kalendarzowego nowego terminu końcowego, gdyż w razie przeciwnym nie posiadałoby skuteczności prawnej. W tym przypadku zahipotekowane na prawie wydobywania prawa obciążające istnieją i nadal (§. 13. ustawy państw. z 9. stycznia 1907).

§. 20.

Jeżeli będzie urzędownie stwierdzone, że właściciel pola naftowego swoje odbudowy trwale i w takim stopniu zaniedbuje, iż przez to niebezpieczeństwo dla osób lub dobra powszechnego powstać może albo powstało, i jeżeli pomimo powtórnego wezwania i ukarania za takie zaniedbywanie nie uczyni zadość przepisom górnio-policyjnym, ma Starostwo górnicze orzec odebranie pola naftowego, a gdy orzeczenie to stanie się prawomocnym, wdrożyć egzekucyjne oszacowanie i sprzedaż pola naftowego. Przy tem postępować należy w myśl §§. 254 do 258 powszechnej ustawy górniczej.

Wskutek przeprowadzonej egzekucyjnej sprzedaży wchodzi nabywca we wszystkie prawa i obowiązki poprzedniego właściciela pola naftowego.

Gdy zajdzie jeden z wypadków przewidzianych w §. 259. powszechnej ustawy górniczej, natenczas należy uznać pole naftowe za wygasłe, zarządzić wykreślenie tegoż w księdze naftowej i zawiadomić o tem posiadających prawa rzeczowe.

Jeżeli właściciel pola naftowego oświadczy władzy tabularnej, że je opuszcza, natenczas zastosować należy postępowanie przepisane w §§. 263 do 265 powszechnej ustawy górniczej.

Przy każdym wykreśleniu pola naftowego winne być przestrzegane postanowienia §§. 266 i 267 powszechnej ustawy górniczej (§. 12. ustawy państwowej z 11 maja 1884).

Po prawomocnem wykreśleniu pola naftowego przechodzi prawo wydobywania minerałów żywicznych napowrót na właściciela nieruchomości.

§. 21.

Postanowienia §. 20. należy odpowiednio zastosować w tych wypadkach, w których prawo do wydobywania dalej przeniesione zostało na pewien oznaczony czas lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 14.). z tem, że przedmiot odjęcia, oszacowania, egzekucyjnej sprzedaży i wykreślenia w księdze naftowej stanowi przeniesione prawo wydobywania. Po prawomocnem wykreśleniu powraca prawo wydobywania do poprzednika.

§. 22.

W razie wygaśnięcia własności pola naftowego jest właściciel tegoż obowiązany, jeżeli niema w tym względzie jakiej innej umowy, oddać powierzchnię gruntu o ile możliwości w takim stanie, w jakim ją odebrał.

Pomimo wykreślenia wykazu pola naftowego odpowiada przynależność prawa wydobywania (zakłady, maszyny, narzędzia i t. d.), o ile znajduje się na nieruchomości albo w posiadaniu uprawnionego do wydobywania przez przeciąg jednego roku po wykreśleniu wykazu na rzecz praw zastawu, które w wykazie pola naftowego w czasie wykreślenia były wpisane lub istniały na mocy ustawy na wykreślonym polu naftowym (§. 11. ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 23.

Egzekucya na prawo wydobywania minerałów żywicznych odbywać się będzie według postanowień o egzekucyi na nieruchomościach, jednak przy odpowiednim zastosowaniu §§. 240. do 247. ordynacyi egzekucyjnej (§. 16. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 24.

Dla ewidencji prowadzić mają Urzędy górnicze okręgowe księgi stanu posiadania, w których zapisane będą kopalnie żywicy ziemnych i uwidocznione uprawnienia wydobywania.

Bliższe postanowienia o urządzeniu tych ksiąg wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia.

§. 25.

Właściciel pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego) ma prawo, w celu korzystniejszego prowadzenia swej kopalni, zakładać w kopalniach, mających na celu wydobywanie minerałów żywicznych, i na gruntach innych właścicieli budowy pomocnicze, o ile to ruchowi obcej kopalni nie przeszkadza ani zagraża.

Właściciel pola naftowego poszukiwawczego nie jest jednak uprawniony do zakładania takich budowí pomocniczych.

§. 26.

Jeżeli uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych, w którego odbudo-

wach lub gruntach ma być według postanowień §. 25. założona budowa pomocnicza, zaprzecza, jakoby był obowiązany pozwolić na tę budowę, również rozstrzyga o tem Starostwo górnicze (§. 7. ustęp 2. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 27.

Uprawniony do budowy pomocniczej musi całkowicie wynagrodzić wszelką szkodę, jaka w obcym gruncie lub polu naftowym przez tę budowę będzie wyrządzoną (§. 7. ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 28.

Minerały żywiczne, wydobyte przy założeniu budowy pomocniczej na gruncie lub w polu naftowym innego uprawnionego, należą do właściciela tegoż gruntu lub pola naftowego i winny być temuż wydane.

§. 29.

W razie kolizyi uprawnień kopalń minerałów zastrzeżonych (§. 5. powszechnej ustawy górniczej) z prawem wydobywania żywicy ziemnych mają władze górnicze na żądanie uprawnionego do wydobywania zarządzić, co potrzeba, aby ruch kopalni minerałów zastrzeżonych nie przeszkadzał lub wogóle nie szkodził wydobywaniu już odkrytych lub dopiero poszukiwanych minerałów żywicznych (§. 22. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

III. O ruchu i zarządzie.

§. 30.

Uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych jest obowiązany co najmniej cztery tygodnie naprzód zgłosić w urzędzie górniczym okręgowym zamiar otwarcia ruchu kopalni. Jeżeli prawo do wydobywania przysługuje więcej uczestnikom, wówczas wspólny pełnomocnik ma wnieść to zgłoszenie (§. 63.).

Zgłoszenie musi obejmować:

1. imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania uprawnionego, a w wypadku, gdy wykonanie pewnych robót ma być powierzony przedsiębiorcy, także imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania tego przedsiębiorcy względnie jego pełnomocnika z wyszczególnieniem oddanych mu robót;

2. dowód uprawnienia wydobywania minerałów żywicznych; tego dowodu dostarcza się w wypadku, gdy właściciel gruntu sam ma prawo wydobywania, przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi gruntowej, zaś w razie odłączenia prawa wydobywania od prawa własności nieruchomości przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi naftowej;

3. dokładne oznaczenie miejsca przedsiębiorstwa, jak też powierzchni gruntu, na którą ono się rozciąga i jej granic

Do tego zgłoszenia należy zarazem dołączyć kopię mapy katastralnej, jako też plan sytuacyjny w podwójnym wygotowaniu w skali 1 : 720; te mapy muszą być sporządzone i uwierzytelnione przez rządowo autoryzowanego prywatnego technika. W planie sytuacyjnym ma być uwidocznione położenie wszystkich przedmiotów, znajdujących się tak na powierzchni zgłoszonego terenu jako też poza jego granicami w odległości 50 metrów od granicy.

Urząd górniczy okręgowy jest obowiązany najdalej do czterech tygodni, licząc od dnia nadejścia zgłoszenia, powiadomić uprawnionego do wydobywania, lub, gdy jest więcej uczestników, ich pełnomocnika, czy to zgłoszenie przyjmuje do wiadomości, względnie jakie zachodzą przeciwko temu przeszkody.

Jeżeli w tym terminie urząd górniczy nie zawiadomi zgłaszającego, uważanem będzie zgłoszenie jako przyjęte do urzędowej wiadomości.

Samego poszukiwania minerałów żywicznych, jeżeli nie wykonuje się go zapo-

mołą szybu, sztolni lub wiercenia, nie uważa się za ruch kopalni.

Izba uchwała §§. 1—30. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 31.

Władza górnicza ma zakazać ruch kopalni:

1. gdy wymiar powierzchni gruntu terenu kopalnianego, to jest nieruchomości, na której ma być wykonywane prawo wydobywania, względnie pola naftowego, sam dla siebie lub w połączeniu z innymi terenami naftowymi, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni już nabył lub umową sobie zapewnił,

a) dla kopalni oleju ziemnego wynosi mniej niż 12.000 metrów kwadratowych,

b) dla kopalni wosku ziemnego wynosi mniej niż 30.000 metrów kwadratowych, lub

2. gdzie okaże się, że wykonanie zakładu wiertniczego lub szybowego na terenie kopalnianym wogóle jest niemożliwe z powodu braku minimalnych odległości, przepisanych w następnym ustępie tego paragrafu.

Otwory świdrowe na kopalniach oleju ziemnego (licząc od środka otworu świdrowego) muszą być oddalone przynajmniej 30 metrów od granic terenu kopalnianego. To samo tyczy się oddalenia szybów wywozowych (licząc od środka szybu) na kopalniach wosku ziemnego od granic terenu kopalnianego. z tem, że oddalenie granic terenu kopalnianego w tej części, gdzie ma być założony szyb wywozowy, od siebie ma być takie, iż odległość punktów przecięcia linii prostych łączących granice terenu a poprowadzonych przez środek szybu, w żadnym wypadku nie może wynosić mniej niż 100 metrów.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania do tych terenów kopalnianych

kopalń żywic ziemnych, o których zamierzonym otwarciu ruchu w myśl §. 14. ustawy z 17. grudnia 1884 Dz. u. kr. Nr. 35 ex 1886,

a) władzy górniczej już doniesiono,

b) władzy górniczej wprowadzie jeszcze nie doniesiono, ale uprawnienie do wydobywania minerałów żywicznych nabytem zostało przed dniem ogłoszenia tej ustawy umowami dzierżawnymi lub eksploatacyjnymi, sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionymi.

Do tych, w poprzednim ustępie określonych terenów kopalń żywic ziemnych stosowane będą postanowienia §. 15. ustawy z 17. grudnia 1884 Nr. 35/886.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Buynowski, stawiając następującą poprawkę, zgłoszoną przy rozprawie ogólnej jako nowy §. 31 a).

Jeżeli między terenami kopalnianymi znajdzie się przestrzeń gruntu poniżej 12.000 metrów kwadratowych, nimi otoczona, a żaden z właścicieli sąsiednich terenów naftowych praw naftowych na tej przestrzeni gruntu nie nabył, może właściciel jej żądać od władzy górniczej orzeczenia, że właściciele sąsiednich terenów naftowych obowiązani są to uczynić w zakreślonym im terminie w stosunku, odpowiadającym długości linii granicznych między terenami a przestrzenią gruntu, na której prawa naftowe mają być nabyte. W razie niewykonania tego zarządzenia lub w braku zgody na cenę kupna orzeknie Sąd na podstawie dokonanego oszacowania.

Izba poprawkę tę p. Buynowskiego popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji, w oddzielnem zaś głosowa-

niu uchwała §. 31 a) proponowany przez p. Buynowskiego.

Sprawozdawca czyta :

§. 32.

Ruch kopalni żywic ziemnych wolno prowadzić tylko na podstawie planu ruchu. Plan ruchu podlega zbadaniu władzy górniczej i musi być w tym celu przed wykonaniem przedłożony urzędowi górniczemu okręgowemu. Badanie ma się ograniczać do względów górniczo-poliejnych, ustanowionych w § 72. Wynik badania ma Urząd górniczy okręgowy oznajmić uprawnionemu do wydobywania najdalej w przeciągu czterech tygodni po przedłożeniu planu ruchu.

Jeżeli w tym terminie urząd górniczy nie zawiadomi zgłaszającego, uważanem będzie zgłoszenie jako przyjęte do urzędowej wiadomości.

§. 33.

Jeżeli urząd górniczy okręgowy sprzeciwia się planowi ruchu, natenczas ma wezwać uprawnionego do wydobywania lub pełnomocnika do wyjaśnienia lub zmiany zakwestyonowanego postanowienia o ruchu, albo też według okoliczności zawezwać do rozprawy.

Jeżeli na tej drodze nie dojdzie do porozumienia, to wówczas ma urząd górniczy okręgowy rozstrzygnąć, czy lub z jakimi zmianami może być wykonanym przedłożony plan ruchu.

Przed urzędowym zatwierdzeniem planu ruchu nie wolno rozpocząć jego wykonania.

§. 34.

Urzędownie zatwierdzony plan ruchu wolno tylko za zgodą władzy górniczej uzupełnić lub zmienić.

Gdy jednak wskutek nieprzewidzianych wydarzeń zajdzie potrzeba natychmiastowych zmian zatwierdzonego planu ruchu, wówczas wystarczy, gdy kierownik

ruchu w przeciągu najbliższych trzech dni doniesie o nich urzędowi górniczemu okręgowemu. drugi egzemplarz ma być przechowany na kopalni.

§. 35.

Jeżeli ruch kopalni jest prowadzony niezgodnie z urzędownie zatwierdzonym planem ruchu, wówczas władza górnicza może w razie potrzeby ruch zastanowić.

§. 36.

Jeżeli uprawniony do wydobywania chce zastanowić ruch kopalni, wówczas ma o tem co najmniej na cztery tygodnie naprzód donieść urzędowi górniczemu okręgowemu.

Jeżeli wskutek nieprzewidzianych wypadków ruch musi być zastanowionym w krótszym terminie lub natychmiast, wówczas doniesienie ma być przedłożone najdalej w przeciągu trzech dni po zastanowieniu ruchu.

§. 37.

Każdy uprawniony do wydobywania jest obowiązany postarać się o założenie dla swej kopalni, w dwóch egzemplarzach map poglądowych, jako też map górniczo-mierniczych dla robót podziemnych, a jeżeli kopalnię stanowi otwór świdrowy, profilów wiertniczych i dzienników wiertniczych, jako też o ich regularne uzupełnianie. Jeżeli on nie dopełnia tego obowiązku, lub gdy istniejące tego rodzaju mapy i zapiski okażą się jako nie dość dokładne i pewne, może władza górnicza zarządzić ich założenie i uzupełnienie na koszt uprawnionego do wydobywania.

Starostwo górnicze przepisze skalę dla założyć się mających map i profilów, wymogi dla ich dokładności i okresy czasu, w których one jako też dzienniki wiertnicze mają być uzupełniane.

Jeden egzemplarz map i profilów, względnie dzienników wiertniczych ma być oddany władzy górniczej do jej użytku, zaś

§. 38.

Techniczny ruch każdej kopalni żywie ziemnych, począwszy od chwili, w której rozpocznie się wykonywanie planu ruchu, podlegać musi kierownictwu i nadzorowi osób, które posiadają kwalifikacye w myśl niniejszej ustawy, jako też potrzebne znajomości językowe w słowie i piśmie. Jeżeli kopalnia składa się z kilku samoistnych oddziałów ruchu, wówczas postanowienia niniejszej ustawy mają zastosowanie do do kierowników ruchu i dozorców ruchu tych oddziałów.

§. 39.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany wymienić władzy górniczej osoby przyjęte do kierownictwa i dozoru ruchu, przedkładając równocześnie dowody ich uzdolnienia.

Dopiero po uznaniu uzdolnienia przez władzę górniczą wolno pomienionym osobom objąć poruczone im czynności.

§. 40.

Kierownikami kopalni oleju ziemnego mogą być tylko takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademii montanistycznych fachowy wydział górniczy, lub na jednej z krajowych politechnik wydział budowy maszyn albo wydział inżynierii i poddały się z pomyślnym wynikiem przepisany egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej dwuletnią praktykę przy ruchu kopalń oleju ziemnego, albo

b) które z pomyślnym wynikiem ukończyły dział budowy maszyn w wyższej szkole przemysłowej, albo szkołę górniczą, lub fachowy kurs wiertniczy w krajowej szkole wiertniczej i wykażą się przynajmniej czteroletnią praktyką, odbytą przy

ruchu kopalń oleju ziemnego po ukończeniu teoretycznych studyów, a nadto z pomyślnym wynikiem poddały się przepisaniu egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49) lub

e) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42. tej ustawy.

§. 41.

Kierownikami kopalń wosku ziemnego mogą być takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademij montanistycznych fachową szkołę górnictwa, poddały się z pomyślnym wynikiem przepisany egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej trzecieletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach, w których występują gazy eksplozujące, lub

b) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42 tej ustawy.

Izba uchwała §§. 32—41. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 42.

Minister rolnictwa jest upoważniony dla mniejszych, wśród mniej niebezpiecznych warunków prowadzonych kopalń mineralów żywie ziemnych wyjątkowo uznać za uzdolnione do kierownictwa ruchu takie osoby, które niezupełnie odpowiadają wymogom, ustanowionym w §§. 40. lit. a) i b) 41. lit. a), jeżeli one z pomyślnym rezultatem poddały się egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49), odbyły przynajmniej ośmioletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego przynajmniej sześć lat przy kopalniach żywie ziemnych i gdy z dowodów tej praktyki będzie można powziąć przekonanie o ich uzdolnieniu.

Przemawia p. Schätzel i stawia poprawkę, aby w pierwszym wierszu tego paragrafu zamiast słów „Minister rolnictwa“ umieścić słowa „Starosta górniczy“.

Izba poprawkę tę p. Schätzla popiera.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca poprawkę p. Schätzla, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwała §. 42 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 43.

Dozorcami ruchu kopalń oleju ziemnego mogą być tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym wynikiem ukończyły fachowy kurs wiertnictwa w krajowej szkole górniczej i wiertniczej i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką przy ruchu kopalń oleju ziemnego, lub

b) które przynajmniej przez trzy lata praktykowały przy ruchu kopalń oleju ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisaniu egzaminowi przed komisją, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49.).

§. 44.

Dozorcami ruchu kopalń wosku ziemnego mogą być tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym skutkiem ukończyły szkołę górniczą i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką, odbyłą po ukończeniu teoretycznych studyów przy kopalniach, w których występują gazy eksplozujące, lub

b) które odbyły przynajmniej trzechletnią praktykę przy kopalniach nawiedzonych gazami eksplozującymi, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach wosku ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisaniu egzaminowi przed komi-

szą, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 39.).

§. 45.

Dozorcami ruchu po myśli tej ustawy zaliczając do nich także majstrów wiertniczych, są osoby, które podlegając kierownikom ruchu, mają dozorować techniczny ruch.

§. 46.

Dozorey, którym ma być powierzonym nie dozór ruchu w całości, lecz tylko nadzór pewnych poszczególnych gałęzi, jak sztygarze dla wentylacji lub pomp, dozorey ramp lub rezerwoarów itp., mają wykazać się przynajmniej dwuletniem zajęciem przy tego rodzaju pracach, którym nadzór ich poruczono.

§. 47.

Zastrzega się orzeczeniu Ministra rolnictwa, o ile studia odbyte w innym zakładzie naukowym mają być na równi uważane ze studjami, odbytemi w zakładach, wymienionych w §§. 40, 41, 43 i 44.

§. 48.

Starostwo górnicze postanowi w drodze rozporządzenia, jakimi zajęciami można udowodnić praktyczne uzdolnienie na posadę kierownika ruchu i dozorey ruchu i w jaki sposób ma być dostarczonym dowód tego uzdolnienia.

§. 49.

Starostwo górnicze w miarę potrzeby ma ustanowić osobne komisje do egzaminowania tych kandydatów na posady kierowników ruchu i dozorców ruchu, którzy w myśl postanowień tej ustawy (§. 40. lit. b) i 42. względnie 43. lit. b) i 44. lit. b), chcąc osiągnąć uznanie swego uzdolnienia, muszą poddać się osobnemu wypróbowaniu. Bliższe postanowienia o składzie tych komisyj, o warunkach dopuszczenia kandydatów do egzaminu, o postępowaniu przy egzaminie i o przedmiotach egzaminu wyda Starostwo górnicze

Komisje mają wystawiać świadectwa z egzaminów odbytych z pomyslnym wynikiem, które mają zawierać osobiste daty kandydata, jego poprzednie studia, dzień egzaminu i wynik egzaminu.

W tych świadectwach należy zarazem podać, czy kandydat posiada uzdolnienie do kierownictwa względnie do nadzorowania ruchu kopalń żywic ziemnych bez żadnego ograniczenia lub czy mu przyznano to uzdolnienie tylko dla pewnych grup kopalń żywic ziemnych, względnie dla pewnych tylko kopalń i dla których.

§. 50.

W razie czasowej, ponad osm dni trwającej przeszkody zgłoszonego i uznanego kierownika ruchu lub dozorey ruchu w pełnieniu służby należy o tem donieść urzędowi górniczemu okręgowemu przy równoczesnem wymienieniu jego zastępcy. Jeżeli w Urzędzie górniczym okręgowym nie zgłoszono stale ustanowionego i przez władzę uznanego zastępcy dla osoby nie mogącej pełnić kierownictwa lub dozoru, wówczas orzeczże Urząd górniczy okręgowy z uwzględnieniem zachodzących okoliczności, czy i na jak długo jest dopuszczalne zastępstwo przez zgłoszonego zastępcę.

Izba uchwała §. 43—50. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

W czasie wejścia w życie tej ustawy już ustanowieni i przez władzę uznani kierownicy ruchu i dozorey ruchu są zwolnieni od obowiązku przedłożenia dowodu swego uzdolnienia po myśli postanowień §§. 40. i 41., względnie §§. 43. i 44. tej ustawy.

P. Byunowski stawia poprawkę o zmianę kolei paragrafów 51 i 52.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, który zgadza się na zmianę kolei powyższych paragrafów.

Marszałek oznajmia, iż wobec tego, że sprawozdawca imieniem komisji zgodził się na proponowaną przez p. Buynowskiego zmianę kolei paragrafów 51 i 52, uważa to jako wniosek komisji, który nie wymaga osobnej uchwały izby. Marszałek wzywa p. sprawozdawcę do odczytania dalszych paragrafów ustawy w tym porządku, jak p. sprawozdawca imieniem komisji przyjął.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

Jeżeli ruchem kieruje lub ruch nadzoruje osoba, której uzdolnienie w tym względzie nie zostało uznane, w takim wypadku może władza górnicza zażądać bezwłocznego jej oddalenia, a w razie potrzeby zastanowić ruch na tak długo, dopóki nie będzie przyjętą osoba uznana za uzdolnioną.

§. 52.

W czasie wejścia w życie tej ustawy już ustanowieni i przez władzę uznani kierownicy ruchu i dozorczy ruchu są zwolnieni od obowiązku przedłożenia dowodu swego uzdolnienia po myśli postanowień §§. 40. i 41., względnie §§. 43. i 44. tej ustawy.

§. 53.

Za dotrzymanie urzędownie zatwierdzonego planu ruchu, jako też, o ile obecna ustawa nie wskazuje wyraźnie zobowiązanie, za przestrzeganie ustaw i rozporządzeń dotyczących ruchu kopalń żywie ziemnych są odpowiedzialni kierownik ruchu i uprawniony do wydobywania, ten drugi jednak tylko o tyle, o ile dowodnie ponosi winę zaszłego przekroczenia.

Uprawniony do wydobywania odpowiada solidarnie z kierownikiem ruchu za ściągłość kar pieniężnych, nałożonych na podstawie tej ustawy na kierownika ruchu kopalni.

§. 54.

Uprawniony do wydobywania, mieszkający za granicą, winien ustanowić pełnomocnika w kraju zamieszkałego i wskazać go władzy górniczej, który ma za niego wszystkie urzędowe doręczenia z wszelkimi skutkami prawnymi odbierać i tegoż wobec władz i zarządu kasy brackiej zastępować.

Jeżeli on na wezwanie Władzy górniczej tego obowiązku w ciągu 45 dni nie dopełni, może Władza górnicza aż do chwili wymienienia pełnomocnika przez uprawnionego do wydobywania ustanowić na niebezpieczeństwo i koszt tegoż ostatniego zastępcę do przyjmowania urzędowych doręczeń z wszelkimi skutkami prawnymi.

§. 55.

Obowiązkiem kierownika ruchu jest towarzyszyć delegatom Władzy górniczej, którzy z urzędu objeżdżają kopalnię i udzielać im na żądanie wyjaśnień o ruchu, o stosunkach robotniczych i służbowych i o wszelkich innych sprawach, podlegających nadzorowi Władzy górniczej.

§. 56.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany w oznaczonym czasie dostarczyć władzy górniczej zażądanych do użytku urzędowego wykazów statystycznych.

§. 57.

Odpowiedzialność ciążąca w myśl przepisów tej ustawy na uprawnionym do wydobywania jako też poręka za ściągłość grzywien, nałożonych na kierownika ruchu jego kopalni (§. 53.), przechodzą w wypadku wydzierżawienia kopalni lub w razie od dnia pewnych robót do wykonania przedsiębiorcy na dzierżawcę kopalni, a za roboty oddane do wykonania przedsiębiorcy na przedsiębiorcę tych robót.

§. 58.

O każdej zmianie w posiadaniu kopalni żywic ziemnych ma nabywca, przy dołączeniu aktu nabycia, donieść Urzędowi górniczemu okręgowemu w ciągu 14 dni po objęciu kopalni, chociażby wpis jego nabycia do ksiąg zaraz nie mógł nastąpić.

Tak samo dzierżawca kopalni ma obowiązek donieść o tem Urzędowi górniczemu okręgowemu w przeciągu 14 dni po objęciu dzierżawy przy dołączeniu umowy o dzierżawę.

IV. O wspólnem prowadzeniu ruchu kopalni i o prawnych stosunkach współuczestników prawa wydobywania.

§. 59.

Stosunki prawne dwóch lub kilku współuczestników prawa wydobywania należy oceniać według umowy między nimi zawartej lub innego oświadczenia woli, a w braku tegoż według ogólnych przepisów ustawowych (§. 8. ustęp 1. ustawy państw. z 11. maja 1884).

§. 60.

Prawa do wydobywania minerałów żywicznych nie wolno bez zezwolenia Starostwa górniczego dzielić na udziały mniejsze jak jedna czterdziesta część całości.

Gdzie obecnie istnieje podział na mniejsze udziały, tam dalszy podział tych udziałów w księdze naftowej bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Skoro nastąpi połączenie mniejszych udziałów, to ich dalszy podział poniżej jednej czterdziestej części całości bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Jeżeli udział, którego nie wolno dalej dzielić, przypadnie w drodze spadku więcej osobom, a te się nie zgodzą, kto ma

objąć udział za spłatą współinteresowanych, wówczas Sąd ma oznaczyć wartość szacunkową udziału i wystosować do reszty uczestników prawa wydobywania tudzież do wszystkich wierzycieli, którzy do tego czasu uzyskali prawo zastawu na dotyczącym udziale, uwiadomienie z podaniem ustalonej wartości szacunkowej, że wolno im w ciągu 4 tygodni, po doręczeniu tego zawiadomienia, w celu objęcia tego udziału w drodze kupna wnieść ofertę, która jednakże musi dosięgać przynajmniej wartości szacunkowej.

Z pomiędzy kilku ofert ma Sąd przyjąć ofertę najwyższą; pomiędzy równie wysokimi ofertami rozstrzyga pierwszeństwo wniesienia.

Jeżeli w ciągu 4-tygodniowego czasokresu nikt z interesowanych nie wnieśli stosownej oferty, wówczas udział ten ma być sprzedanym w myśl postanowień o dobrowolnej sprzedaży (§. 14. ustawy państw. z 9. stycznia 1907).

§. 61.

Kilku współuczestników pola naftowego może ułożyć swe prawne stosunki także na podstawie postanowień §§. 137. do 167. powszechnej ustawy górnicznej.

Podział majątku gwarectwa dopuszczalny jest jednak, odmiennie od §. 140. powszechnej ustawy górnicznej, tylko na 100 kuksów, a zamiast zanotowania założenia gwarectwa w księdze górnicznej w myśl §. 137. ustęp 2. powszechnej ustawy górnicznej, nastąpić winno zanotowanie w księdze naftowej (§. 8. ustęp 2 i 3 ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 62.

Postanowienia §. 137. powszechnej ustawy górnicznej o solidarnej odpowiedzialności współwłaścicieli wspólnego przedsiębiorstwa górniczego za wypełnienie obowiązków ciężących na nich według ustawy górnicznej mają być odpowiednio stosowane do uczestników prawa wydobywania mine-

rałów żywicznych (§. 15. ust. państw. z 9. stycznia 1907).

§. 63.

We wszystkich wypadkach, w których kilka osób prowadzi kopalnię mineralów żywicznych, są one obowiązane, o ile ich zastępstwo nie jest unormowane ustawą, zamianować notaryalnie lub sądownie uwierzytelnionym dokumentem pełnomocnika, w kraju zamieszkałego, który jest uprawnionym do odbierania z zupełnym prawnym skutkiem wszystkich do uczestników wystosowanych doręczeń urzędowych, jako też do zastępowania ich wobec władz i kasy brackiej (§. 8. ustęp 4. państw. ust. z 11. maja 1884). W razie niedopełnienia tego obowiązku w ciągu 45 dni na wezwanie Władzy górniczej, ma zastosowanie 2. ustęp §. 54.

Wezwanie do zamianowania wspólnego pełnomocnika ma być wystosowane do wszystkich uczestników, a ma być uważane za doręczone, jeżeli je przynajmniej dwóch uczestników otrzymało.

V. O stosunku uprawnionych do wydobywania do właścicieli gruntu.

§. 64.

Jeżeli do prowadzenia ruchu kopalni właściciela pola naftowego, a w szczególności do założenia dróg, mostów, kładek, kolei żelaznych, kanałów, koryt wodnych i wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, stawów, budow pomoeniczych, budynków, maszyn, zbiorników, przewodów elektrycznych i transmisji koniecznym jest użycie obcego gruntu, wówczas musi właściciel gruntu odstąpić go w tym celu właścicielowi pola naftowego, przyczem mają zastosowanie §§. 99. i 100. powszechnej ustawy górniczej.

Jeżeli interesowani nie mogą się pogodzić co do odstąpienia gruntu lub co do wynagrodzenia, wówczas stosowane być ma postępowanie unormowane w §§. 101—103

powszechnej ust. górniczej (§. 20. państw. ust. z 9. stycznia 1907).

§. 65.

Przewidziane §. 64. niniejszej ustawy używanie obcego gruntu przyznaje się na czas istnienia wykazu poszukiwawczego pola naftowego tylko dla założenia dróg, mostów, kładek, koryt wodnych, wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, zbiorników, przewodów elektrycznych i transmisji (§. 21. ustęp 2. państw. ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 66.

O ile nie ma osobnej umowy między stronami interesowanemi, zasady powszechnej ustawy górniczej mają zastosowanie co do wynagrodzenia za uszkodzenia powierzchni gruntu (§. 11. państw. ustawy z 11. maja 1884).

§. 67.

W braku innej umowy, stawianie budynków na polu naftowym (§. 2.) pomimo sprzeciwu właściciela pola naftowego jest o tyle tylko dopuszczalne, o ile prawidłowe poszukiwanie lub wydobywanie mineralów żywicznych przez to nie staje się niemożliwym lub istotnie utrudnionem.

To postanowienie nie narusza stosunków prawnych, ustalonych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Izba uchwała § 51—67 zgodnie z wnioskiem komiryi.

Sprawozdawca czyta:

§. 68.

Do komisji w sprawie podań o pozwolenie na budowę na polu naftowym należy powoływać oprócz osób wymienionych w ustawach budowniczych także właściciela pola naftowego (a w razie gdy jest więcej uprawnionych, ich wspólnego pełnomocnika) i Urząd górniczy okręgowy.

Władza budowlana ma przed udzieleniem zezwolenia na budowę zasięgnąć opinii Władzy górniczej w tym kierunku, czy przeciwko zamierzonej budowie nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych, a w szczególności ze względów gospodarstwa społecznego, i na podstawie tego zaopiniowania wydać kompetentne orzeczenie.

Przemawia p. Buynowski i stawia następującą poprawkę w 2. wierszu po słowach „w tym kierunku“ dodać słowa „czy zamierzona budowa odpowiada rzeczywiście warunkowi w §. 67. tejże ustawy postawionemu“.

Izba popiera tę poprawkę p. Buynowskiego.

Po zamknięciu rozprawy i przemówieniu p. sprawozdawcy p. Buynowski cofa swoją poprawkę, poczem Izba uchwała §. 68 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

VI. O stosunku uprawnionych do wydobywania do ich urzędników, dozorców i robotników, jak też o kasach brackich.

§. 69.

Postanowienia IX. rozdziału (§§. 200. do 209.) powszechnej ustawy górniczej „O stosunku posiadaczy kopalń do swych urzędników i robotników“ i odnoszące się do nich §§. 247. i 248. powszechnej ustawy górniczej — §§. 206. i 248. w brzmieniu, ustalonym ustawą z 3. maja 1896. Dz. u. p. Nr. 75 — następnie ustawa z 21. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 115, o zatrudnianiu młodocianych robotników i kobiet, tudzież o czasie trwania pracy dziennej i o spoczynku niedzielnym w górnictwie mają zastosowanie także do wydobywania minerałów żywicznych (§. 18. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 70.

Postanowienia X rozdziału powszechnej ustawy górniczej „O kasach brackich“ mają zastosowanie do wydobywania

minerałów żywicznych z tem ograniczeniem, że tylko dla tych kopalni, których przedmiotem jest wydobywanie wosku skalnego (ozokerytu, wosku ziemnego) i asfaltu, istnieć albo założone być muszą kasy brackie, urządzone stosownie do przepisu ustaw z 28. lipca 1889 Dz. u. p. Nr. 127, z 17. stycznia 1890 Dz. u. p. Nr. 14, z 30. grudnia 1891 Dz. n. p. Nr. 3 z r. 1892, z 17. września 1892 Dz. n. p. Nr. 178.

Natomiast należy do robotników, dozorców i urzędników, zatrudnionych w kopalniach nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy), stosować postanowienia ustaw z 28. grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1. ex 1888 i z 30. marca 1888 Dz. n. p. Nr. 23 o ubezpieczeniu od wypadków i na wypadek choroby.

Minister rolnictwa zostaje upoważniony po wysłuchaniu Wydziału krajowego, w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych ponownie zastosować w drodze rozporządzenia postanowienia X. rozdziału powszechnej ustawy górniczej, względnie ustaw o kasach brackich, także na kopalnie nafty, jeżeliby w stosunkach tych przedsiębiorstw taka zaszła zmiana, że to zarządzenie byłoby w interesie osób tamże zatrudnionych (§. 19. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

VII. O nadzorze władz górniczych nad kopalniami żywic ziemnych i postępowaniu tych władz.

§. 71.

Poszukiwanie minerałów żywicznych, o ile się odbywa szybem, sztolnią albo wierceniem (§. 30.) jako też wydobywanie tych minerałów, wraz z wszystkimi do tego służącymi urządzeniami przedsiębiorstwa, podlega nadzorowi policyjnemu władz górniczych, które są powołane do załatwiania spraw, przekazanych im tą ustawą i które wydawać mają potrzebne rozporządzenia, by zapewnić sobie wykonanie poczynionych zarządzeń.

Jeżeli obecna ustawa nie innego nie postanawia, stanowi pierwszą instancję władz górniczych urząd górniczy okręgowy.

Postępowanie władz górniczych normują §§. 226. do 234. powszechnej ustawy górniczej ze zmianami poczynionemi ustawą z 21. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 77 i §. 89. niniejszej ustawy.

§. 72.

Policyjny nadzór władz górniczych rozciąga się na bezpieczeństwo robót kopalnianych, pieczę nad życiem i zdrowiem robotników, na obronę powierzchni gruntu w interesie bezpieczeństwa osób, mienia i publicznej komunikacji i na zabezpieczenie przeciw szkodliwemu dla ogółu oddziaływaniu kopalni.

§. 73.

Starostwo górnicze wydać może dla całego swego okręgu administracyjnego lub dla poszczególnych części tegoż rozporządzenia policyjne, tyżące się przedmiotów w §. 72. określonych.

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Przed wydaniem takich rozporządzeń ma Starostwo górnicze dać Radzie naftowej (§. 81.) sposobność do objawienia swego zdania o nich.

§. 74.

W razie spostrzeżenia stanu nieodpowiadającego wymogom bezpieczeństwa winna władza górnicza, w miarę okoliczności z przybraniem znawców, oznaczyć sposób, w jaki, i czas, w którym ten stan ma być usunięty, albo też, jeżeli zachodzi tego potrzeba, natychmiast zarządzić usunięcie tego stanu na koszt uprawnionego do wydobywania.

Władza górnicza ma prawo na ten cel żądać od nprawnionego do wydobywania zaliczek pieniężnych, a w razie po-

trzeby ściągnąć je w drodze politycznej egzekucyi.

§. 75.

Jeżeli w kopalni zachodzi niebezpieczeństwo w kierunkach w §. 72. wskazanych, lub wydarzy się, czy to wewnątrz kopalni czy na powierzchni nieszczęśliwy wypadek, który spowodował śmierć lub ciężkie uszkodzenie jednej lub więcej osób, natenczas władza górnicza przeprowadzi z przybraniem, w razie potrzeby, politycznej władzy powiatowej potrzebne dochodzenia i wyda odpowiednie zarządzenia policyjne.

W razie niebezpieczeństwa zwłoki, ma władza, której siedziba jest bliższą miejsca wypadku, lub ta, która o niebezpieczeństwie lub wypadku pierwiej otrzymała wiadomość, poczynić zarządzenia nie cierpiące zwłoki i mieć staranie o bezzwłoczne tychże wykonanie. Co do dalszych zarządzeń należy postępować według przepisu w poprzednim ustępie wskazanego.

§. 76.

Policyjne zarządzenia wydane na podstawie §§. 71., 74. i 75. należy oznajmić uprawnionemu do wydobywania i kierownikowi lub ich zastępcy, przez doręczenie rozporządzenia władzy.

Jeżeli kopalnia żywie ziemnych jest wydzierżawioną albo wykonanie pewnych robót oddane jest przedsiębiorcy, natenczas zamiast uprawnionego do wydobywania zawiadomić należy o wydanych zarządzeniach dzierżawcę kopalni, względnie przedsiębiorcę robót.

W razie niebezpieczeństwa zwłoki wystarcza pisemny nakaz delegata władzy do kierownika albo tegoż zastępcy.

Delegat władzy górniczej udziela tego nakazu przez wpisanie do księgi objazdowej, która utrzymywaną być ma w tym celu na każdej kopalni.

Jeżeli zachodzi potrzeba obwieszczenia robotnikom, należy je odczytać i wywiesić w stosownym miejscu.

§. 77.

Wszelkie koszta wykonania zarządzeń i zleceń, wydanych na podstawie §§. 71, 74 i 75 tej ustawy, ponosi uprawniony do wydobywania kopalni, — jeżeli się wykonanie wydanych zarządzeń okazało potrzebnem z powodu wydarzeń, określonych w §. 75., natenczas zastrzega się uprawnionemu do wydobywania regres do tych, którzy ponoszą winę nieszczęśliwego wypadku.

Jeżeli kopalnia żywie ziemnych jest wdzierżawioną albo wykonanie pewnych robót oddanem jest przedsiębiorcy, natenczas przysługuje ten regres dzierżawcy kopalni, a względnie przedsiębiorcy robót.

§. 78.

Robotników i środków pomocniczych potrzebnych do wykonania tych zarządzeń (§§. 71, 74 i 75) ma dostarczyć uprawniony do wydobywania.

W razie nieszczęśliwych wypadków albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa właściciele sąsiednich kopalń obowiązani są do niesienia pomocy.

§. 79.

Gdy na kopalni zajdzie niebezpieczeństwo ze względu na przedmioty w §. 72. określone, winien kierownik ruchu albo jego zastępca donieść o tem bezzwłocznie władzy górniczej, politycznej władzy powiatowej i miejscowej policji.

Tak samo należy donieść, jeżeli w podziemiu albo na powierzchni kopalni zajdzie wypadek nieszczęśliwy, który stał się przyczyną śmierci lub ciężkiego uszkodzenia jednej lub więcej osób.

§. 80.

Do kopalń żywie ziemnych ma odpowiednie zastosowanie §. 224. powszechniej

ustawy górniczej, według którego w razie, gdyby bezpieczeństwo albo dalszy byt kopalni były zagrożone wskutek nieudolności kierownika, władze górnicze są uprawnione aż do usunięcia tego stanu niewłaściwego przez interesowanego właściciela kopalni ustanowić na koszt i niebezpieczeństwo tegoż ukwalifikowanego kierownika ruchu, a w razie potrzeby udać się do władzy politycznej o użycie środków przymusowych.

VIII. O Radzie naftowej.

§. 81.

Dla wydania opinii w kwestjach, dotyczących technicznego ruchu kopalń mineralów żywicznych, a w szczególności środków ostrożności, jakieb przytem przestrzegać należy celem zapobieżenia niebezpieczeństwu dla osób i mienia, wreszcie w kwestjach popierania górnictwa pod względem ekonomiczno-społecznym, ustanawia się przy Starostwie górniczem Radę naftową.

Rada naftowa składa się ze Starosty górniczego i z 11 członków: dwóch członków deleguje Wydział krajowy, siedmiu wybierają te zawodowe stowarzyszenia, które na każdy okres funkcyonowania oznacza Minister rolnictwa, dwóch członków mianuje Minister rolnictwa.

Przewodniczącym jest Starosta górniczy albo w razie przeszkody zastępca przez niego oznaczony. Ich uznaniu pozostawia się przyzwać do obrad od wypadku do wypadku, także innych ekspertów, a pomiędzy nimi także robotników.

Rada naftowa zbiera się na zaproszenie Starosty górniczego w miarę potrzeby, ale conajmniej raz jeden w każdym roku kalendarzowym.

Koszta posiedzeń Rady naftowej pokrywane będą ze środków krajowych.

Bliższe postanowienia o składzie, urządzeniu i zakresie działania Rady naftowej

wej wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia po wysłuchaniu Wydziału krajowego.

IX. O karach za przekroczenia przepisów ustawy naftowej.

§. 82.

Karanie za przekroczenia przepisów tej ustawy przysługuje Starostwu górniczemu, a w ostatniej instancji Ministerstwu rolnictwa, o ile do tych przekroczeń nie mają zastosowania postanowienia powszechnej ustawy karnej.

§. 83.

Odmówienie delegatowi władzy górniczej, objeżdżającemu kopalnię w charakterze urzędowym, żądanych przezeń wyjaśnień w sprawach górniczej policyi o ruchu kopalni, o stosunkach robotniczych i o stosunkach służbowych (§. 55) jak też niedostarczenie we właściwym czasie pomimo wydanego upomnienia wykazów statystycznych, które w myśl §. 56 przedłożyć się powinno, karane będą grzywną od 10 do 100 koron.

§. 84.

Grzywnie od 20 do 100, a w razie powtórzenia się do 200 kor. podlegają:

1. objęcie kierownictwa ruchu albo dozoru bez poprzedniego uznania uzdolnienia przez Władzę górniczną (§. 39);

2. zastanowienie ruchu bez poprzedniego albo w razie nieprzewidzianych wypadków bez następnego doniesienia (§. 36);

3. zaniedbanie sporządzenia albo prawidłowego uzupełnienia, jako też przedłożenia przepisanych map, profilów i dzienników wiertniczych (§. 37);

4. zaniedbanie doniesienia o oddaniu pewnych robót przedsiębiorcy (§. 30), również zaniechanie doniesienia o pośrednim nabyciu albo wydzierżawieniu kopalni żywie ziemnych (§. 58);

5. nieprowadzenie księgi objazdowej (§. 76).

§. 85.

Grzywnie od 50 do 200 a w razie powtórzenia się aż do 400 kor. podlega:

1. prowadzenie ruchu bez poprzedniego doniesienia (§. 30);

2. prowadzenie ruchu bez planu ruchu albo przed urzędowym zatwierdzeniem tegoż (§§. 32 i 33). Oprócz tego winna władza górnicza w wypadkach 1 i 2 ruch kopalni natychmiast zastanowić;

3. samowolne odstępowanie od urzędownie zatwierdzonego planu ruchu bez doniesienia o tem we właściwym czasie (§. 34);

4. dalsze prowadzenie ruchu, pomimo że go władza górnicza zastanowiła (§. 35);

5) ruch bez ustanowienia uznanego, odpowiedzialnego kierownika ruchu albo uznanego dozorey ruchu i przyjęcie do kierownictwa i dozoru kopalni takich osób, których władzy górniczej nie wymieniono, albo których uzdolnienia ta władza nie uznała (§§. 38. do 52);

6. zaniechanie doniesienia obwieśzczenia górniczopolicyjnego zarządzenia (§. 76);

7. zaniechanie doniesienia o zaszłym niebezpieczeństwie albo o nieszczęśliwym wypadku na kopalni (§. 79);

8. odmówienie pomocy w nieszczęśliwych wypadkach albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa (§. 78).

§. 86.

Przekroczenie rozporządzeń górniczopolicyjnych wydanych przez Starostwo górniczne (§. 73), albo zarządzeń górniczopolicyjnych, wydanych na podstawie §§. 71, 74 i 75, karane będą grzywną od 10 do

200, a w razie powtórzenia się do 400 koron.

§. 87.

Jeżeli uprawniony do wydobywania (dzierzawca, przedsiębiorca, §. 57) albo kierownik nie wykona w odpowiednim terminie poszczególnych, prawomocnych, przez Władzę górnicze we wykonywaniu nadzoru nad kopalniami żywic ziemnych wydanych poleceń, można ich do tego zniewolić grzywną od 10 do 200 koron.

§. 88.

O nałożeniu grzywny zawiadomić należy ukaranych, a jeżeli grzywna nałożona została z powodu nieprzestrzegania zarządzeń, mających na celu bezpieczeństwo, dodać należy do zawiadomienia także wezwanie, by się postarano o przestrzeganie zarządzeń bezpieczeństwa.

Jeżeli wydanych zarządzeń nie wykonano i zajądą warunki w §§. 20. i 21. przewidziane, natenczas wyda Starostwo górnicze orzeczenie na odjęcie pola naftowego, a względnie na odjęcie uprawnienia do wydobywania.

§. 89.

Nałożone grzywny mają być uiszczone w Starostwie górniczem i wpływają do kasy brackiej odnośnej kopalni, a jeżeli według przepisów niniejszej ustawy (§. 70) niema kasy brackiej na kopalni, wpływają do tej kasy chorych, w której ubezpieczeni byli na wypadek choroby robotnicy na kopalni zatrudnieni.

Grzywny, zebrane w Starostwie górniczem stosownie do przepisu §. 51. ust. z 17. grudnia 1884, Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 35 ex 1886 albo stosownie do postanowień regulaminów służbowych, przydzieli Ministerstwo rolnictwa tym kasom chorych w stosunku na nie przypadającym, w których okręgu znajdują się kopalnie, na których zaszły karane przekroczenia.

X. Postanowienia przejściowe.

§. 90.

O ile przy wejściu w życie niniejszej ustawy prawo wydobywania minerałów żywiczych wpisane jest do księgi gruntowej, należy z urzędu otworzyć dla tego prawa wykaz w księdze naftowej podług następujących postanowień:

Jeżeli według potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, do którego się Sąd najprzód ma udać, istnienie minerałów żywiczych w dotyczącym gruncie jest stwierdzonem, utworzony będzie wykaz pola naftowego wytwórczego (produkcyjnego).

Opiewa wyjaśnienie Urzędu górniczego okręgowego w ten sposób, że istnienie minerałów żywiczych w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne przypuszczać można, natenczas utworzonym będzie wykaz pola naftowego poszukiwawczego.

Oświadczy zaś Urząd górniczy okręgowy, że istnienie minerałów żywiczych w dotyczącym gruncie nie jest ani stwierdzone ani przypuszczalne, natenczas oznaczy się wykaz specjalnie jako „niepotwierdzony“. Zresztą mają do niepotwierdzonych wykazów i do wpisanych do nich pól naftowych zastosowanie postanowienia wydane dla pól naftowych poszukiwawczych.

O ile do udzielenia urzędowego wyjaśnienia Urzędu górniczego okręgowego potrzebne są oględziny na miejscu, ponosić ma koszt. temi oględzinami spowodowane, uprawniony do wydobywania.

Przeniesienie z księgi gruntowej wpisów, odnoszących się do stosunku uprawnienia naftowego, ma nastąpić podług tej zasady, że uprawnienie do wydobywania przedstawia się jako rzecz nieruchomości i w księdze naftowej traktowanem być ma na równi z prawem własności, następnie, że zobowiązanie do powtarzających się świadczeń w myśl §. 13., dla którego to zobowiązania w księdze gruntowej wpisana jest

hipoteka kaucyjna, wpisana być ma do księgi naftowej jako ciężar rzeczowy, jeżeli uprawniony do poboru o to prosi, a zobowiązany jako też wierzyciele wpisani na uprawnieniu do wydobywania po hipotece kaucyjnej na to się godzą.

Prawa obciążające, wpisane do księgi gruntowej na nieruchomości, z pierwszeństwem przed prawami naftowymi, przeniesie należy w braku innej umowy przy odpowiednim zastosowaniu ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., i §. 7. niniejszej ustawy, na pole naftowe z tym dodatkiem, że pole naftowe tylko pomocniczo o tyle odpowiada za wzmiankowane prawa obciążające, o ile wierzyciele nie znajdują zaspokojenia z nieruchomości.

W myśl §. 8. ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., może właściciel nieruchomości albo właściciel pola naftowego spłacić wierzyciela pretensyi, która ma być przeniesioną. Jeżeli zapłatę skutecznie właściciel pola naftowego, ma prawo żądać odstąpienia prawa przysługującego wierzycielowi (§. 1423. powszechnej księgi ustaw cywilnych).

Co do sposobu przeniesienia przesłuchać należy osoby interesowane.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych dochodzeń i przesłuchań ma Sąd orzec o odłączeniu w księdze gruntowej prawa wydobywania od prawa własności, o utworzeniu wykazu w księdze naftowej i o wpisach do tego wykazu skutecznie się mających, tudzież o sprostowaniu i wykreśleniu wpisów, które już więcej nie powinny znajdować się w księdze gruntowej.

Przy prawach wydobywania żywie ziemnych oddzielonych od własności gruntu z czasowem ograniczeniem albo pod warunkiem rozwiązującym, odpowiada także prawo powrotu właściciela nieruchomości za prawa obciążające, wpisane na nieruchomości, a poprzedzające prawa naftowe, w miarę ich porządku hipotecznego. Nie

można jednak prowadzić egzekucyi na prawo powrotu przed wejściem w życie tego prawa (§. 23. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 91.

Przy czynnościach urzędowych, przepisanych w §. 90., ma Sąd zbadać przez zasiągnięcie potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, czy utworzyć się mające pole naftowe tworzy samo dla siebie kopalnię żywie ziemnych lub też czy jest tylko częścią składową kopalni żywie ziemnych, złożonej z kilku pól naftowych. — W ostatnim wypadku względem pól naftowych w związku ze sobą będących nastąpi urzędowanie przepisane w §. 12. ustęp 1.

W ten sam sposób postępować należy względem pól naftowych, które z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy już istnieją w księdze naftowej (§. 24. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 92.

Względem wykazów księgi naftowej, utworzonych podług §. 90. mają odpowiednie zastosowanie postanowienia §. 8. o obowiązku przedłożenia planu sytuacyjnego i podania nazwy pola naftowego. — Jeżeli uprawniony do wydobywania nie przedłoży potrzebnego planu sytuacyjnego, natenczas ma się o niego postarać Sąd na koszt uprawnionego do wydobywania.

§. 93.

Według §. 25. ustawy z 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7. są w postępowaniu podług §. 90. niniejszej ustawy krajowej wolne od stempla i opłat podania, protokoły, załączniki, wygotowania urzędowe i wpisy do księgi gruntowej, tudzież umowy stron co do przemiany hipoteki kaucyjnej na ciężar rzeczowy, o ile one są przeznaczone tylko do przeprowadzenia tego postępowania. Korespondencye w tem postępowaniu w stosunkach między Sądami a interesowanymi stronami wolne są od opłaty pocztowej.

§. 94.

Prawo wydobywania minerałów żywiczych, wpisane do ksiąg gruntowych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, uważać należy pod względem pozbywania i obciążenia, także przed utworzeniem wykazu pola naftowego (§. 90.), jako samodzielny przedmiot majątkowy z prawnym przymiotem rzeczy nieruchomości (§. 2. ostatni ustęp).

Co do egzekucyi na prawa, o których jest mowa w poprzednim ustępie, obowiązuje postanowienie §. 23. (§. 26. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

XI. Postanowienia końcowe.

§. 95.

Ta ustawa wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia, o ile nie zawiera postanowień, przejętych z ustawy z 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71. i 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7.

Z tym dniem tracą moc obowiązującą postanowienia ustawy z 17. grudnia 1884, Dz. u. kr. Nr. 35 ex 1886, z jedynym wyjątkiem, w ostatnim ustępie §. 31. tej ustawy oznaczonym.

§. 96.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i skarbu.

Izba uchwała §. 69—96 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem Księstwem Krakowskiem, regulująca prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku, z powodu zawartości żywie ziemnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem

Krakowskiem postanawiam na podstawie postanowień zawartych w ustawach państwowych z dnia 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71 i z dnia 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, ażeby z początkiem przyszłej kadencyi przedstawił Radzie państwa projekt uregulowania należności od umów dotyczących prawa wydobywania minerałów żywiczych i połączonych z tem prawem innych uprawnień w ten sposób, ażeby skala wymiaru należności nie przekraczała obecnie obowiązującej stopy łącznych należności $1\frac{1}{4}\%$ i żeby dotycząca nowela należnościową miała moc obowiązującą wstecz, od dnia 17. stycznia 1907, tudzież ażeby wydał władzom skarbowym odpowiednie polecenie, by aż do ustawodawczego uregulowania w mowie będącej sprawy wstrzymały definitywne wymiary dotyczących należności.

Tą nowelą należnościową należy także objąć postanowienia, któreby uchyliły obecną niedogodność i szkodliwość systemu wymiarowego w dziedzinie kopalnictwa naftowego, pozwalającego kilkakrotnych reasumcyi i dodatkowych wymiarów.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

P. Tarnawski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji sanitarnej i przemysłowej.

Głosowało 100 posłów. Absolutna większość 51. przekazanie tego wniosku p. Korytowskiego komisji budżetowej.

100 głosów otrzymał p. Sarena członek komisji sanitarnej i przemysłowej.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyborów.

Marszałek oznajmiając iż zgłoszono cały szereg wniosków nagłych, odczytuje wniosek nagły p. Korytowskiego.

Wniosek nagły

p. J. Korytowskiego.

Gminy: Chodczków mały, Grabowiec, Konstantynówka, Białoskórka i Tustoląg w powiecie tarnopolskim położone, nie tylko dotknięte ogólnym w tamtych stronach nieurodzajem oziminy, a żyta w szczególności, lecz nadto podczas zbioru w miesiącu sierpniu b. r. nawiedzone zostały zupełną klęską gradową, tak dalece, iż wszelkie plony, tak ozime jak i jare, czyto jeszcze na pniu, lub też na pomieci, albo w kopach znajdujące się, w zupełności od niezwykłych rozmiarów gradu zniszczone zostały. Gdy ludność tych wsi wszelkich plonów całkowicie pozbawioną, została wnosi gorącą prośbę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić udzielić jak najrychlej wyż wymienionym gminom znaczniejszej zapomogi, tak na zasiew, jak na wyżywienie w wysokości przynajmniej 1000 koron dla każdej w zbożu lub w gotówce.

Wnioskodawca:
Korytowski.

Miecz. Urbański, Piniński, Kozłowski, Sala, Czarkowski-Golejewski, Schnell, Krzysztofowicz, Wład. Kraiński, Struszkiewicz, Starzyński, Czajkowski, Tyszkiewicz, Kaz. Lubomirski, Bał, Płocki.

P. Korytowski uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie uzasadnia p. Korytowski sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej. Izba bez rozprawy uchwała

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania dalszych wniosków nagłych.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

W dniu 20. sierpnia b. r. pożar zniszczył doszczętnie zabudowania i zboże 47 gospodarzy we wsi Milno, w powiecie brodzkim, zaś 12. września b. r. całe mienie 10 gospodarzy we wsi Suchowola w powiecie brodzkim uległo podobnemu zniszczeniu.

Ponieważ wypadki powyższe dotknęły tych włościan w najkrytyczniejszej porze roku, gdy po ledwo ukończonych żniwach cały zbiór tegoroczny był zwieziony i pozostawił ich nie tylko bez dachu nad głową, ale i niezbędnego nasienia do jesiennego i wiosennego zasiewu, jak niemniej całorocznej żywności, stawiam wniosek nagły:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Pogorzecom we wsi Milno w powiecie brodzkim w liczbie 47 udziela się z funduszów krajowych zapomogę w kwocie 600 koron.

2. Pogorzecom we wsi Suchowola w powiecie brodzkim w liczbie 10 udziela się z funduszów krajowych zapomogę w kwocie 150 koron.

Lwów, dnia 20. września 1907.

Sala.

Tomaszewski, Płocki, Schnell, Bał, Szwed, Maiss, Huza, Ciucheński, Czarkowski-Golejewski, Wurst, Vayhinger, Małachowski, Głabiński, Buynowski, Cielecki.

P. Sala uzasadnia nagłość wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie uzasadnia p. Sala sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala przekazanie wniosku p. Sali komisji budżetowej.

W zastępstwie nieobecnego sekretarza p. Mazikiewicza p. Hanczakowski czyta:

Wniosek nagły
posłów Huryka i Barabasa.

Zważywszy, że lud wiejski skutkiem klęsk elementarnych rok rocznie ubożeje, zważywszy, że i w tym roku zasiewy ozime, szczególnie zaś żyto prawie wszędzie przeorano, tak, że nawet nasienia na rok następny i za wysoką cenę kupić nie można, zważywszy, że myszy zniszczyły po większej części zasiewy jare, a szczególnie w powiecie stanisławowskim i bohorodczańskim tak, że grozi ludności wielki głód, a bydło dla braku paszy na zimę spadło w cenie ponad 50%, ażeby przyjąć z pomocą dla dotkniętych szkodą podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I ażeby odpisać na grunta uszkodzone elementarnie całoroczny podatek,

II. ażeby z funduszków krajowych uchwalić odpowiednią kwotę na zakupno żyta i paszy dla bydła,

III. ażeby dać właścicielom z źródeł solnych surowiec i sól kamienną dla bydła.

Wnioskodawcy:

Huryk w. r., Barabasz w. r.

Kramarczyk, Korol, Staruch, Bohaczewski, Oleśnicki, Szwed, Bojko, F. Włodek, Hanczakowski, Potoczek, Karyłowicz, Krempa, Szmigielski.

P. Huryk uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwala.

Następnie uzasadnia p. Huryk sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku p. Huryka komisji budżetowej

P. Hanczakowski czyta:

Wniosek nagły
posła Starucha i towarzyszy.

Zważywszy, że tego roku nawiedziła klęska elementarna cały nasz kraj, szczególnie powiat liski i oziminy pod śniegiem poginęły tak, że żyta zostały całkiem zniszczone i teraz do zasiewu trudno dostać żyta nawet za wielką cenę; wiosna była bardzo późna wskutek leżenia śniegów; po zniknięciu śniegów nastąpiła wielka posucha, tak, że ziemia była jak cegła, owies zasiany w tej posusze zupełnie nie urodził się; przez brak paszy cena bydła spadła o połowę, tak, że biedni właściciele muszą wytracić bydło za pół darmo. Dlatego podpisani stawia nagły wniosek: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. odpisanie podatków gruntowych zupełnie za rok 1907;

II. udzielenie bezzwrotnej zapomogi na zakupno żyta do zasiewu i paszy na zimę dla bydła;

III. udzielenie soli dla bydła na zimę do paszy.

Wnioskodawca
Staruch w. r.

Huryk, Szmigielski, Barabasz, Kramarczyk, Szwed, Bohaczewski, Kuryłowicz, Bojko, F. Włodek, Szponder, Korol, Hanczakowski, Potoczek, Pastor.

P. Staruch uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwala.

Następnie uzasadnia p. Staruch sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku p. Starucha komisji budżetowej.

P. Hanczakowski czyta:

Wniosek nagły.

Dnia 30. sierpnia 1907 r. powstał silny pożar w gminie Siedlec w powiecie Stani-

sławowskim o 2 godzinie po południu, gdy prawie wszyscy ludzie byli w polu przy robocie i przy silnym wietrze i z braku wody zniszczył do szczytu 56 zagród wiejskich wraz z wszystkimi budynkami, zbożem i paszą. Wskutek tego tak strasznego pożaru pozostało 56 rodzin bez chat, chleba i paszy dla bydła. Podpisani więc wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odpowiednią zapomogę dla nieszczęśliwych porzeczalców w gminie Siedlec w powiecie stanisławowskim.

Wnioskodawca:

Huryk w. r.

J. Jaworski, Bohaczewski, Effinowicz, Korol, Mogilnicki, Szwed, Kramarczyk, Szponder, Szmigielski, Hanczakowski, Potoczek, Barabasz, Stapiński, F. Włodek, Oleśnicki.

P. Huryk uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie uzasadnia p. Huryk sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Huryka komisji budżetowej.

P. Hanczakowski czyta:

Wniosek nagły

posta Oleśnickiego i tow. w sprawie zapomogi dla dotkniętych pożarem mieszkańców gmin Podhorodec i Podhorec powiatu stryjskiego.

W dniach 10. i 14. września 1907 zgorzało w gminie Podhorodec 14 gospodarstw wiejskich wraz z narzędziami gospodarskimi i zebranem już zbożem i sianem. Nieubezpieczona szkoda wynosi więcej niż 50.000 K.

W dniu 16. września spaliło się w gminie Podhorec sześć gospodarstw, z wszystkim gospodarskim dobytkiem i inwentarzem; szkoda wynosi 10.000 K. Popalone gospodarstwa były wprawdzie ubezpieczone, lecz faktyczna szkoda przewyższa znacznie bardzo sumę ubezpieczenia.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dla poszkodowanych odpowiednią zapomogę z funduszów krajowych.

Wnioskodawca:

Oleśnicki w. r.

Bohaczewski, Hanczakowski, Kuryłowicz, Mogilnicki, Korol, Effinowicz, Szajer, Stapiński, J. Jaworski, Bojko, F. Włodek, Pastor, Szmigielski, Barabasz, Huryk.

P. Oleśnicki uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie uzasadnia p. Oleśnicki sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Oleśnickiego komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. Skolyszewskiemu dla postawienia zapytania do przewodniczącego komisji gminnej.

Przemawia p. Skolyszewski w sprawie załatwienia wniosku swego o połączenie obszarów dworskich z gminami.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 23. września 1907 godzinę 10. przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 min. 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Kazimierz Lubomirski, w. r.